

WILLIAM SHAKESPEARE

NERGENS NIET OM

(MUCH ADO ABOUT NOTHING)

vrije bewerking en vertaling

HANS BRANS

© **Hans Brans, 2005**

Greate Buorren 33
9034 EJ Weidum

Tel.: 058-2519544
E-mail: hans.brans@planet.nl

*De teksten van deze bewerking mogen niet worden vermenigvuldigd
of opgevoerd zonder schriftelijke toestemming vooraf.*

*Toestemming aanvragen bij Auteursrechtenbureau **Bredero**,
Krommenie, Nederland.*

E-mail: stichting.bredero@xs4all.nl

Tel.: 075-6409076

Bij wijze van voorwoord

Schijn bedriegt - of niet?

Het verhaal

In een gefantaseerd Sicilië keert een groepje officieren terug van de strijd. Ze nemen hun intrek bij het paradijselijke hof van de gouverneur Leonato die met zijn dochter Hero en haar oudere nicht Beatrice de komst van de soldaten meer dan verwelkomen. Don Pedro van Aragon is de aanvoerder van de officieren. Een van de dapperste strijders in het gevolg van Don Pedro is de jonge graaf Claudio. Hij had al eerder een oogje op de jonge Hero en zij lijkt die liefde te beantwoorden. Don Pedro neemt de rol van vader op zich om te zorgen dat Claudio met haar kan trouwen. Het voorgenomen huwelijk komt echter in gevaar door een boos plan van Don Pedro's halfbroer Don Juan. Bastaards zijn bij Shakespeare altijd booswichten en deze zwaarmoedige binnenvetter vormt daarop geen uitzondering.

Belangrijker dan de relatie tussen Claudio en Hero is die tussen Claudio's oudere strijdmakker Benedict en de goedgebekte, en goedgegumuste, Beatrice. Die twee zijn voortdurend in een spitsvondige woordenstrijd gewikkeld en moeten niets van trouwen weten. Hun afkeer van elkaar lijkt zo groot dat Don Pedro vermoedt dat ze juist meer gemeen hebben dan ze willen toegeven. Ook hij beraamt een plannetje, maar dan een met de beste bedoelingen.

Dwars door al deze verwickelingen heen marcheert ook nog een groepje ordehandhavers, een amateuristische buurtwacht. Zij vormen het kluchtige element in deze romantische komedie. Met meer geluk dan wijsheid zorgen zij er tenslotte voor dat alles op zijn pootjes terecht komt en iedereen kan zeggen: het was *veel gedoe om niets* (zoals de in het verleden veel gebruikte vertaling van de Engelse titel luidt).

Het thema

Gaat dit stuk dan ook nergens om? De merkwaardige titel '*Much ado about nothing*' is eigenlijk een woordspeling. '*Nothing*' - in Shakespeares tijd uitgesproken als '*notting*' - betekent ook *opmerken, waarnemen*. Zien en *niet* opmerken speelt in dit stuk op alle fronten een cruciale rol, ook bij de kluchtige delen. Het is het geliefde Renaissance-thema van *schijn* en *werkelijkheid*.

De schijn bedriegt in de eerste plaats Claudio. Claudio en Hero zijn het prototype van het jonge, verliefde stel; louter rozegeur en maneschijn. Maar als op een kwade nacht Claudio bedrogen wordt door de schijn van ontrouw laat hij zijn Hero keihard vallen. Claudio en Hero zijn het slachtoffer van boos opzet, maar het is niet alleen door de kwaadaardigheid van anderen dat hun liefde dreigt te mislukken.

Met de rijpere dertigers Benedict en Beatrice gaat het precies andersom. Ergens mogen ze elkaar wel, maar uit bindingsangst en argwaan doen ze cynisch en spitsvondig. Zodoende scheppen ze een geforceerde afstand. Totdat ook zij bedrogen worden, maar nu door de 'good guys', die hen laten geloven dat de één stapel op de ander is, maar het niet durft te laten merken. Het bedrog heeft nu een heel andere uitwerking: het opent juist de ogen voor die kanten waar men blind voor was.

De schijn bedriegt dus niet alleen omdat ze dingen laat zien die er niet zijn, maar ze laat ook dingen zien die tot dan onzichtbaar waren. Je zou kunnen zeggen dat er heel wat gedoe gemaakt wordt om niets, tot iedereen uiteindelijk ziet dat ware liefde alles is.

Shakespeare bewerken en vertalen

Shakespeares theater is fantasierijk en wisselt voortdurend van tijd en plaats. Veel gelegenheid om van decor te veranderen is er dus niet. Het zijn de spelers die in kleding en

stem moeten duidelijk maken waar men is en het is vooral de fantasie van de toeschouwer die in zijn hoofd moet aanvullen wat in het beeld ontbreekt. De taal is dan ook het belangrijkste medium in Shakespeares theater. De woorden suggereren de omstandigheden, maar verraden ook de gemoedstoestand van de spreker. De taal van Shakespeare is uitermate beeldend en bloemrijk.

Maar taal verandert en veroudert net als bepaalde omgangsvormen en gewoontes.

Toeschouwers anno 2005 zijn minder verbaal ingesteld als vierhonderd jaar geleden (*'Much ado about nothing'* werd geschreven in 1599). Daarom is ervoor gekozen om het stuk niet alleen te vertalen, maar ook te herschrijven. Her en der is de tekst iets ingekort en beknopter gemaakt en vooral toegankelijker. Wel is geprobeerd om de sierlijkheid en spitsvondigheid van bijvoorbeeld Benedict en Beatrice zoveel mogelijk te handhaven. Uitgangspunt was dat de tekst een publiek van nu moet aanspreken, zonder dat het op een geforceerde manier 'modern' wordt. Alleen in de meer kluchtige gedeelten heeft de bewerker zich hier en daar humoristische uitstapjes veroorloofd die strikt genomen niet in het tijdsbeeld rond 1600 passen, maar dat maakt dan ook meestal deel uit van de grap.

Behalve de sfeer en de toon is ook de verhaallijn van Shakespeare vrijwel onverkort gevolgd. Alleen de motivatie van de booswicht Don Juan is wat meer 'ingevuld': dat slechterikken slecht zijn behoefde voor Shakespeares tijdgenoten geen verklaring; dergelijke figuren stonden kortweg voor Het Kwaad in deze wereld. Maar een modern publiek wil toch iets meer weten over de beweegredenen van zo iemand.

Hans Brans

Personages

Leonato	vorst en gouverneur van Messina
Hero	zijn dochter
Antonio	zijn broer
Ursula	de vrouw van zijn broer
Beatrice	zijn nicht
Margaretha	kamenierster van Hero

Bode
pater Franciscus

Don Pedro	prins van Aragon
Don Juan	zijn broer
Claudio	graaf uit Florence
Benedict	edelman uit Padua

Balthazar	zanger
Borachio	dienaar van Don Juan
Conrado	dienaar van Don Juan

Harry Rozebottel	wijkagent
Onno Onderdeur	voorzitter wijkcomité
Johannes Worstweger	vrijwilliger
Hubertinus Botvanger	vrijwilliger

EERSTE BEDRIJF

EERSTE TONEEL

(Op het terras voor het paleis zitten Leonato, Hero en Beatrice drinken thee. Hero is verdiept in een romanetje, haar vader in staatsstukken, Beatrice schrijft een brief, maar het lukt niet. Ze staat op, drentelt verveeld en onrustig heen en weer. Heel in de verte hoort ze strijdrumoer en wapengekleter. Dan ziet ze van ver een bode aankomen rennen met een brief in de hand. Ze kijkt geamuseerd toe hoe hij hijgend en struikelend dichterbij komt. Tenslotte knielt de bode uitgeput voor Leonato neer.)

BEATRICE Post!

LEONATO Hè? O. Dank, beste man. *(maakt de brief open, leest. Beatrice en Hero kijken toe.)* Hmm. Aha. Hmm. Ja, ja, ja. Zo? Zo, zo. Ik lees hier dat Don Pedro van Aragon en zijn mannen vlak bij zijn. Waar zijn ze nu?

BODE *(hijgend)* Ze zijn..., ze zijn.... vlak..., vlak... bij.. bij.

BEATRICE Vlak bij wat?

BODE Bij.., bij....

LEONATO Ze hebben de indringers verjaagd, lees ik. Zijn er doden gevallen?

BODE Nee, heer, geen... geval... geen gevallen... gevallenen

BEATRICE Geen gevallen van gevallenen.

BODE Ja. Nee. Klopt.

LEONATO Dat is dubbel zo mooi! Dat is schitterend. Ik lees hier dat vooral ene Claudio uit Florence zich onderscheiden heeft.

BODE Heeft zich zéér onderscheiden, heer. Zo jong als hij is, weerde hij zich als de besten. Is daarom ook onderscheiden door Don Pedro, heer.

LEONATO Zo? Mooi. En nu komen ze hier heen. We bereiden ze een hartelijk welkom.

BEATRICE Mag ik u wat vragen jongmens?

BODE Tuurlijk, mevrouw.

BEATRICE Was signeur Plaaggraag ook van de partij?

BODE *(peinst)* Plaaggraag? Plaaggraag? Nee, niet dat ik weet, mevrouw.

LEONATO Mevrouw Beatrice bedoelt signeur Benedict. Was hij er bij?

BODE O, signeur Benedict. Ja, die was er bij. Zeker dat die er bij was.

BEATRICE Was hij er gloeiend bij, of 'als de kippen bij'?

BODE Pardon?

BEATRICE Of stond hij erbij en keek ernaar?

LEONATO Nichtje, plaag die arme knaap niet zo.

BEATRICE Maar ik heb een weddenschap met hem gesloten. Of hij er bij zou zijn of er meer ... bij zou hangen, die dappere Dodo van een Benedict. Ik moet toch weten wie gewonnen heeft?

BODE De overwinning was aan ons, mevrouw, mede dankzij signeur Benedict.

BEATRICE Ja, ja. Dat dankt je de koekoek.

BODE U schijnt meneer niet erg te mogen.

BEATRICE Nee, ik mag hem niet en ik moet hem ook niet. Het is een buil met wind en als je erop drukt dan stinkt de wind een uur tegen de wind in.

LEONATO Laat haar maar vrind. Signeur Benedict en Mevrouw Beatrice hier voeren een soort vrolijke oorlog. Gelukkig met woorden in plaats van met wapens, want ik ben bang dat ze anders allebei al meer dan eens het loodje gelegd hadden. Wacht nou maar dat Benedict hier is, nichtje. Die kan je beter van partij dienen dan deze bediende.

BEATRICE Ik ben liever van de partij van deze bediende, dan van zijn partij, dankuwel meneer.

BODE Dank u wel mevrouw.

HERO Kijk! Papa! Daar zijn ze!

(Te paard arriveert don Pedro, met in zijn gezelschap Claudio, Benedict, Balthazar, don Juan e.a.)

DON PEDRO Gegroet, mijn beste signeur Leonato. *(hij stapt af)* Hopelijk is ons gezelschap u niet tot last.

LEONATO Tot last? Hoogheid, zo'n last draag ik zelfs op mijn jaren licht. Ik klaag pas als u mij niet langer tot last wilt zijn.

DON PEDRO U bent te vriendelijk, waarde vriend. En de jongedame aan uw zijde, is dat uw dochter?

LEONATO Haar moeder heeft het me meermalen verzekerd.

BENEDICT U heeft het haar voor de zekerheid toch maar gevraagd?

LEONATO Dat was niet nodig, signeur Benedict. U was toen nog maar een broekje.

DON PEDRO Die zit, Benedict. U heeft onmiskenbaar de edele trekken van uw vader, juffrouw. En daar mag u trots op zijn, want uw vader is een zeldzaam edel man.

(Hij verwijdert zich zacht pratend met Leonato.)

BENEDICT *(in zichzelf)* Als dat kind de trekken van haar oude heer zou hebben, heeft ze haar trekken wel thuis gekregen.

BEATRICE U praat tegen de wind, signeur Benedict. Niemand luistert.

BENEDICT Wel, wel, wie hebben we daar? Spuit elf. Juffrouw Spotvogel leeft ook nog.

BEATRICE Wie zou u durven bespotten? Daar bent u zelf toch veel beter in?

BENEDICT Mevrouw, spot zoveel u wilt. Dames genoeg, die met mij géén loopje nemen. Integendeel, de meesten sluiten mij met liefde in hun hart. Helaas, ik zou willen dat mijn hart niet zo hard was, want de rol van minnaar, laat staan die van echtgenoot, lijkt mij nu eenmaal niet te harden.

BEATRICE Wat een geluk voor die dames dat uw serenades hen bespaard blijven. Maar ik ben het helemaal met u eens. Ik hoor liever een nagel op een schoolbord krassen dan een man die een liefdesverklaring in je oor toetert.

BENEDICT O ja? O. Zo. Nou. Houden zo.

BEATRICE Hebt u wel eens een kraai de liefde aan een papagaai horen krassen? Dat klinkt zo van: 'Krauw, krauw, 'k hau van jauw!' Net in man.

BENEDICT U herhaalt zich. Ik hoor persoonlijk liever mannetjeskraaien, dan vrouwtjespapagaaien. Altijd hetzelfde liedje.

BEATRICE 'Au, au', zegt de kraai. Wat zielig. 'Koppie krauw au-gedaan?' zegt de papegaai.

BENEDICT Ik stop met die flauwekul. Ik wou dat ik een paard had dat net zo snel was als uw tong mevrouw. U draaft door. Goedemiddag.

BEATRICE *(alleen)* Ja, ja, draaf er maar vandoor. Paardevlieg.

DON PEDRO *(komt terug met Leonato, richt zich tot allen).* Ik neem uw aanbod in dankbaarheid aan, Leonato. Heren! Ik ben met signeur Leonato overeengekomen dat ons gezelschap tenminste nog een maand hier blijft. Hij hoopt zelfs dat het langer wordt. Ik geloof dat dat niet louter beleefdheden zijn, maar dat zijn wens recht uit het hart komt.

LEONATO Hartelijk welkom en voelt u zich hier thuis. Don Juan! Vergeef mij dat ik u nog niet eerder begroet heb. Ik ben blij te horen dat u zich met de prins uw broer verzoend heeft. Het doet mij deugd dat u in ons midden bent.

DON JUAN Dank. Ik ben geen prater. Maar toch: bedankt.

LEONATO *(tot Don Pedro)* Wilt u ons voorgaan, prins?

DON PEDRO Geen sprake van. Wij gaan gezamenlijk. *(Af met Leonato, de rest volgt. Alleen Benedict en Claudio blijven achter)*

CLAUDIO Benedict, heb je de dochter van Leonato gezien?

BENEDICT Wil je d'r kopen, dat je navraag naar haar doet?

CLAUDIO Zoiets moois is niet te koop. Daar is geen geld genoeg voor op de wereld.

BENEDICT Dan moet ze naar het museum, in een glazen kistje. Wat zullen we nu beleven, Claudio? Ben jij verliefd?

CLAUDIO In mijn ogen is ze de liefste vrouw die ik ooit gezien heb.

BENEDICT Er mankeert niets aan mijn ogen, maar ik zie het er niet aan af. Neem nou dat nichtje van haar, die Beatrice. Als ze niet zo vals was als een kat, zou je haar, tot op zekere hoogte, mooi kunnen noemen. Mooier dan Hero. Nou ja: zoals een papagaai mooier kan zijn dan een kaketoet. Zeg eens, jij denkt toch niet aan *(zogenaamde braakneiging)* trouwen, nestje bouwen - wel?

CLAUDIO Al zou ik zweren van niet, als Hero zou willen... Als zij... - dan was ik verkocht.

BENEDICT Het is toch niet waar? Loopt er dan op deze aardkloot geen enkele kerel meer rond die zijn ballen in zijn broek houdt en die pas laat zien dat hij kloten heeft als het erop aan komt. Die niet meteen bij iedere papegaai begint te kraaien... Toe maar. Steek jij je nek maar onder het juk. Krantje, croissantje, krijsende kindertjes... *(stopt als hij Don Pedro ziet naderen.)* Daar heb je de baas.

DON PEDRO *(op)* Geheimen, heren? Waarom komen jullie niet naar binnen?

BENEDICT *(Claudio kijkt verlegen weg)* Geheimen, geheimen? Uwe hoogheid heeft het recht mij te laten biechten.

DON PEDRO Biecht maar op dan.

BENEDICT Je hoort het Claudio. Bevel is bevel. Je kunt bij mij geheimen bewaren als het graf, maar als de prins hier van geen kwaad wil weten, dan moet ik toch een tipje van de sluier oplichten. Wel dan: graaf Claudio, heer, onze dappere held van gisteren, heeft zijn pantoffels aangetrokken en is nu op vrijersvoeten. Verliefd!

DON PEDRO Wel, wel. Op wie?

BENEDICT Op wie? Moet ik het zeggen?

DON PEDRO Je moet.

BENEDICT Een potje jam, een pak tomatensap. (*lusteloos*) Jàm-jàm.

DON PEDRO Pardon?

CLAUDIO Op Hero.

DON PEDRO (*blij verrast*) Op Hero!

BENEDICT (*in mineur*) Op Hero.

CLAUDIO Ik kan er niets aan doen.

DON PEDRO Ze is het waard. En jij bent haar waard.

CLAUDIO Jullie nemen me in de maling.

DON PEDRO Ik zeg wat ik denk.

BENEDICT 'Zij is het waard. Jij bent haar waard.' Over welke waarden hebben we het hier? Ze zullen wel aan elkaar gewaagd zijn, die twee, maar ik blijf het een waardeloze vertoning vinden.

DON PEDRO Als het om vrouwelijk schoon gaat ben jij altijd een zwartkijker geweest.

CLAUDIO Een zwartkijker die twee ogen dicht knijpt en moeite heeft om niet te gluren.

BENEDICT Mijne heren. Ik ben de vrouwspersoon die mij op de wereld heeft gezet eeuwig dankbaar. En ook dat ze me geleerd heeft om netjes mijn billen af te vegen en met twee woorden te spreken. Maar om nu de rest van mijn leven dienstbaar te zijn aan de hele soort door braaf achter de kachel en de krant te kruipen... Opzitten en pootjes geven? Dank u beleefd. Dan liever een happy single.

DON PEDRO En toch zal ik de dag nog meemaken dat jij krijtwit wegtrekt van pure verliefdheid.

BENEDICT Krijtwit? Ik? Van misselijkheid of van de honger misschien. Of vanwege een accuut gebrek aan rode wijn. Maar nooit van z'n leven van verliefdheid. Als dat ooit gebeurt mag u mijn krijtwitte portret boven de deur van het bordeel hangen.

(*Don Pedro en Claudio lachen*)

CLAUDIO Daar houd ik je aan.

DON PEDRO Hoe lang of hoe kort het nog mag duren voor het zover is, wees zo goed, beste Benedict en breng signeur Leonato ervan op de hoogte dat ik zijn invitatie voor het souper aanneem. Hij schijnt een imposant maal aan te richten.

BENEDICT Tot uw dienst, smakelijk eten, prettige voortzetting, tot weerzien en weest gegroet, mijn heren. *(af)*

CLAUDIO U zou mij ook een dienst kunnen bewijzen, Heer.

DON PEDRO Van ganser harte.

CLAUDIO Weet u of de dochter van signeur Leonato misschien voorbestemd is voor een ander, meneer?

DON PEDRO Niet dat ik weet. Hero is zijn enigst kind, zijn oogappel en niet bestemd voor wat zij zelf niet wil. Dus jij hebt je oog op haar laten vallen?

(Borachio komt in de verte op, op zoek naar Don Pedro. Dichterbij gekomen besluit hij het gesprek af te luisteren.)

CLAUDIO Meneer, vóór de veldtocht die nu beëindigd is begon er iets te branden, steeds als ik van verre zag die onbekende jonge vrouw - hoe ze bewoog of sprak. Verbeelding, dacht ik, dat vuur dat ik voel branden. Dat is alleen mijn lege, onvervulde hart. Ik moest dat vuur wel doven, voor een tijd. Onze strijd eiste mijn aandacht en mijn inzet, maar nu, nu dat gevecht is afgesloten en voorbij, nu we hier zijn in dit heerlijk oord en ik zie haar lopen, praten, gaan of doodgewoon maar staan - nu wordt dat smeulend vuur weer opgerakeld. Ik zie haar en ik vat vlam, ik sta in lichter laaien. Ze is gewoon zo, zo, zo, zo, zo - *(kan de woorden niet vinden)*

DON PEDRO Buitengewoon.

CLAUDIO Buitengewoon mooi en lief en zacht en helder

en zo, zo..

O, Hero, Hero, Hero.

DON PEDRO Heremetijd.

CLAUDIO *(schrikt)* Hoezo?

DON PEDRO Je woorden zijn nog minder te stuiten dan je daden. Houd je van Hero, koester dan je liefde. Als je wilt zal ik haar polsen, wil je dat? En ik zal, als een vader, aan de vader vragen of hij zijn zegen geven zal als zij jou wilt. Dan wordt zij de jouwe en kunnen jullie trouwen. Ging het daar niet om?

CLAUDIO Ja! Ja, ja-ja. Dat was wat ik wilde vragen.
U woorden, meneer, zijn als een ..

DON PEDRO Ja?

CLAUDIO Een koele pleister op een brandend hete wonde.
U hoort het: ik ben niet meer van deze wereld.
Ik ben zo stapel dat ik raaskal en het liefst
wil ik u nu bedanken met een rede van zeven kantjes.

DON PEDRO Ho maar. Welk nut heeft een brug die breder is dan het water?
De boodschap is overgekomen en hulp onderweg.
Luister: vanavond na het souper, is er bal na.

CLAUDIO Bal na?

DON PEDRO Ja, een gemaskerd bal. Onder de dekmantel van zang en dans mag ieder
als een ander een ander be-na-deren, als je begrijp wat ik bedoel. Wat als
ik nu in vermomming aan Hero door laat schemeren dat ik wel eens jou
zou kunnen zijn en dat Claudio's hart onder mijn jas overloopt van 'Hero,
Hero, Hero'? En stel - en daar ben ik vrij zeker van - dat Hero's hart al
even hard van stapel loopt met Claudio's, dan kan ik daarna een balletje
opgooien bij haar vader, ik als zijnde Don Pedro dan. Het moet raar lopen
als het eind van het liedje niet ta, ta-ta-ta-a (*op de wijs van 'Daar komt de
bruid'*) is.
(*Er klinkt trompetgeschal. Borachio maakt zich snel uit de voeten.*)
Kom op, aan tafel. (*af*)

CLAUDIO (*zacht, met pretoogjes*) Ta, ta-ta-ta. (*af*)

TWEEDE TONEEL

CONRADO Maar waarom in vredesnaam zo somber, mijn Heer?

DON JUAN Waarom? Daarom. Omdat ik het ben.

CONRADO Weest u nu toch redelijk.

DON JUAN Redelijk? O? Ik moet redelijk zijn? Ik heb redenen genoeg om het niet te
hoeven zijn. Ik heb één reden, een hele grote reden om mateloos de pest
te hebben in alles en iedereen.

CONRADO U maakt het u zelf niet makkelijk.

DON JUAN Dank voor je behulpzaamheid, maar ik had van jou toch iets pittigers
verwacht dan een zalvende zielknijper. Ik kán niet verbergen wat ik ben.
Als ik somber ben, wil ik somber zijn en niet beleefd. Als ik slaap heb, wil
ik maffen en niet opzitten en pootjes geven. Als ik vrolijk ben, wil ik lachen,
al zit ik voor mijn part bij een begrafenis.

CONRADO Natuurlijk. Uitstekend. Waarom niet? Alleen, het is handiger om het te doen als je het je ook kunt veroorloven. U heeft geruime tijd bij uw machtige broer in het verdomhoekje gezeten. Nu heeft hij u weer in zijn grote genade opgenomen, een positie gegeven, aanzien... U kunt daar niet gedijen. Maar wie storm wil oogsten moet wel eerst wortel schieten.

DON JUAN Ik haat zijn genadebrood. Ik was liever een brandnetel op de mestvaalt dan een roos in zijn tuintje. Komedie spelen ligt mij niet. Laat de mensen mij maar haten. Liever recht voor zijn raap kwaadaardig, dan een slijmerige goedgezak. Ze dulden mij hier omdat ze mijn smoel met een muilkorf hebben vastgebonden. Overal mag ik vrij rondlopen, omdat ik een blok aan mijn been heb. Maar ik ben niet van plan om in een gouden kooitje naar hun pijpen te dansen. Dus probeer me niet te veranderen.

CONRADO Ik zou liever willen dat u uw woede in daden omzet.

DON JUAN Daarvoor ben ik helemaal in de stemming. (*Borachio komt op*) Wat moet je?

BORACHIO Ook vriendelijk gedag op dit gezegende ogenblik, mijn geliefde meester.

DON JUAN Ik ben niet in een lollige bui.

BORACHIO Misschien kan ik de wolk over laten drijven met een nieuwtje.

DON JUAN Wat dan?

BORACHIO Op het grande souper dat signeur Leonato heeft aangericht ter meerdere eer en glorie van uw geliefde broer, wordt een huwelijkje aangekondigd.

DON JUAN Zo. En welke idioot gaat het doen met welk wijfje?

BORACHIO Tut-tut. Sinds onze laatste politionele actie spreekt u over uw nieuwe superieur: de omhoog gevallen rechterhand van uw geliefde broer.

DON JUAN Claudio? De melkmuil?

BORACHIO De melkmuil himself.

CONRADO En wie is ..

BORACHIO Het wijfje? Niemand minder dan hare koninklijke hoogheid Hero, the hottest babe on the beach, het lieve, mooie, zachte, geile, maar vooral stinkendrijke kleine meissie van onze gastheer.

DON JUAN Hoe weet je dat?

BORACHIO Ach, je hoort wel eens wat. Hoe is 't met 't humeur? En weet u wat ik nog meer hoorde? (*zacht*) Uw bloedeigen prins-broer is van plan om, als instant-papa, op het gemaskerd bal de hand van de dochter te versieren voor de prins op het witte paard. Zegt zij ja, dan geeft plaatsvervangende papa haar hand weer aan hem.

DON JUAN Dit kan wel eens wezen wat ik zocht. Dat irritante broekje heeft zich op de eerste rij genesteld bij mijn broer. Als ik de één kan dwarsbomen, dan zet ik ook de ander een hak. Hm. Kan ik van jullie op aan?

CONRADO Tot het bittere eind, heer.

BORACHIO Wis en waarachtig.

DON JUAN Op naar de trog dan. Ze slempen met des te meer genot omdat ze menen dat deze valse hond braaf in zijn mand is gaan liggen. We zullen eens zien hoe we die kool kunnen stoven.

BORACHIO Deze kant op.

TWEEDE BEDRIJF

EERSTE TONEEL

(Het souper is afgelopen, door de tuindeuren komen Leonato, Hero, Beatrice, Antonio en Ursula naar buiten.)

LEONATO Heeft iemand de broer van de prins nog gezien?

ANTONIO Don Juan? Nee.

BEATRICE Ik wel. Wat ziet die man er zuur uit. Ik hoef hem maar te zien, of ik voel een citroen in mijn mond.

HERO Noem je zo iemand niet een melancholicus?

BEATRICE Juist. Een stil watertje. De volmaakte man moet ergens tussen hem en Benedict in zitten. De één veroert geen vin en zegt geen biet. De ander ratelt maar door en weet niet hoe het hoort.

LEONATO Dus jij wilt dat Benedict de halve zwijgzaamheid van Don Juan bezit en Don Juan de halve spraakzaamheid van Benedict?

BEATRICE Zoiets. En dan ook nog een strak buikje, een vaste hand om de deur voor je open te houden, en geld op de bank. Zo'n man kan iedere dame krijgen die hij wil. Mits zij hem zou willen hebben natuurlijk.

LEONATO Nichtje, nichtje! Ik ben bang dat zelfs zo'n man zich niet wil snijden aan zo'n scherpe tong als die van jou.

ANTONIO Me dunkt. Zij mag God op haar blote knieën danken als die man van haar doof is.

BEATRICE Ik dank God iedere morgen op mijn blote knieën dat die man er helemaal niet is. Ik slaap liever in een zak houtwol dan met zo'n baardaap naast m'n gezicht.

LEONATO Dan neem je toch een man zonder baard?

BEATRICE Wat moet ik daar mee beginnen? Hem mijn kleren geven en hem als dienstmeisje gebruiken? Wie een baard heeft is meer dan een knaap en wie geen baard heeft is minder dan een man. En iemand die meer is dan een knaap is niet voor mij bestemd en voor iemand die minder is dan een man ben ik niet bestemd. Dus ben ik voorbestemd om later als ongerept maagdje te wonen tussen de oude besjes in hun hofje.

HERO Tussen de oude bessen in een hofje?

BEATRICE Het oude bessen hofje. Daar drinken we thee en bessenjenever en leven er als vrolijke weduwtjes op los. Zij zijn blij dat ze hun man kwijt zijn en ik maak de katten het hof en vrij de eendjes op.

ANTONIO *(tegen Hero)* Ik hoop dat het jou anders vergaat, nichtje.

LEONATO Daar zal ik mijn uiterste best voor doen.

BEATRICE Daar mag je je lieve papa heel dankbaar voor zijn, Hero. Maar, nichtje, als de vent die hij voor jou bedenkt je niet bevalt, zeg dan beleefd: dank je wel, papa. Graag een andere keer. Liever een betere heer.

HERO Dank je wel, lieve Beatrice, voor je welgemeend advies.

LEONATO *(tot Hero)* Lieve kind, als je hem wilt, dan weet je ook wat je moet zeggen.

ANTONIO Daar komen de gasten. Maskers voor!

LEONATO Vrienden, viert feest!

(Iedereen gemaskerd op. Er wordt gedanst in wisselende paren.)

DON PEDRO Jongedame, mag ik uw begeleider zijn?

HERO Als u niet te ver gaat, vriendelijk kijkt onder uw masker en niet teveel praat, dan ben ik bereid.

DON PEDRO Hoe weet u of ik vriendelijk kijk?

HERO De inhoud kan nooit zo lelijk zijn als de verpakking.

DON PEDRO Praat ik te veel?

HERO Als u praat bent u gauw teveel.

DON PEDRO Wie van liefde wil spreken, praat het best zonder woorden.

(af)

BORACHIO Ik zou wel willen dat jij mij wel zag zitten.

MARGARETHA Dat zou ik niet willen als ik jou was, want ik stik van de gebreken.

BORACHIO Noem er één.

MARGARETHA Wel, ik ga twee keer per dag naar de kerk.

BORACHIO Komt dat mooi uit, dan kan ik naar de kroeg.

MARGARETHA En slechte dansers lopen bij mij een blauwtje op hun tenen.

BORACHIO Met zo'n mooi danseresje loop ik graag naast m'n schoenen.

(af)

ANTONIO Niet waar. Dat ben ik niet.
URSULA Alleen jij knikt zo van nee.

ANTONIO Omdat ik hem na doe.

URSULA Alleen jij kan jezelf zo slecht na doen. En die hand met die rimpels, is dat ook namaak? Jij bent hem, jij bent hem.

ANTONIO Ik ben hem niet. Ik ben hem niet.

URSULA Alleen jij kan zo slecht liegen. Alleen jij kunt zo charmant bedriegen. Als jij het niet bent, ga ik vanavond naar bed met deze vreemde vent.

(af)

BEATRICE Dus u wilt mij niet verklappen, wie dat heeft beweerd?

BENEDICT Helaas, pindakaas.

BEATRICE En u wilt ook niet zeggen wie u bent?

BENEDICT Helaas -

BEATRICE - tenenkaas.

BENEDICT Nu niet, helaas.

BEATRICE Dus dat ik arrogant ben, zelfvoldaan en dat ik mijn wijsheid uit de Readers Digest heb - dat heeft u niet van Sir Benedict?

BENEDICT Sir wie?

BEATRICE Be-ne-dict. Niet bekend?

BENEDICT Nooit van gehoord.

BEATRICE Nooit horen opscheppen, rondtoeteren, praatjes maken?

BENEDICT U zult hem toch echt helderderder moet beschrijven.

BEATRICE Nog helderderder? Wel, hij bekleedt in het gevolg van onze gast Don Pedro de functie van nar. Onbezoldigd, want hij bakt er niet veel van. Flauwe grappen en veel praatjes: lasterpraatjes, bakerpraatjes, praatjes voor de vaak en praatjes poep - dat werkt. Hij moet hier ergens omzweven. Jammer dat hij me niet heeft aangeklampt.

BENEDICT Als ik hem zie, vertel ik wat u zei.

BEATRICE Doet u dat vooral. Misschien ventileert hij wat verwensingen en knarst wat op z'n tanden, maar als u hem de rug toekeert zakt hij zeker weg in zijn vertrouwde, zielige zelfverdriet. Danst u nog mee?

BENEDICT Heel even dan.
(Af. Na de dans wenkt Don Pedro Leonato en gaan beiden af. Hero leidt het gezelschap naar de eetzaal. Don Juan, Borachio en Claudio blijven achter.)

DON JUAN *(luid)* Geen twijfel mogelijk, mijn broer is smoor op Hero. Hij heeft zich met haar vader teruggetrokken om het zaakje te bekokstoven. Kijk, er blijft nog één masker over.

BORACHIO Claudio. Ik herken hem aan zijn houding. *(Ze gaan op hem toe.)*

DON JUAN Bent u niet sir Benedict?

CLAUDIO Goed geraden. Dat ben ik.

DON JUAN Mijnheer, mijn broer is tot over z'n oren verliefd op Hero. Hij is zeer op u gesteld. Doet u mij een genoegen en praat dat meisje uit z'n hoofd. Ze is niet van zijn stand. U zou er een edelmoedige daad mee verrichten.

CLAUDIO Hoe weet u dat hij van haar houdt?

DON JUAN Ik heb het hem horen zeggen, tegen haar.

BORACHIO Ik ook. Hij heeft gezworen om haar vanavond nog ten huwelijk te vragen.

DON JUAN Prettige avond, sir Benedict.
(Don Juan en Borachio af)

CLAUDIO Ik antwoord met de naam van Benedictt
 maar hoor met Claudio's oren.
 Mijn vriend de vorst maakt haar voor zichzelf het hof.
 Vriendschap is vertrouwen, maar vertrouw een vriend niet
 als er liefde in het spel is. Alleen op je eigen ogen, je eigen oren
 kun je bouwen als het om liefde gaat.
 Hero houdt je van hem? Vaarwel Hero.
(Benedict op)

BENEDICT Claudio?

CLAUDIO Nu wel.

BENEDICT Wel, wel. Hoe is het er nu mee?

CLAUDIO Ga weg.

BENEDICT Ga weg? Zo erg? Heb je het gezien? Hoe onze geliefde prins met het mooie meisje Hero in een kamertje verdween? O la, la. Welk raam was het? Dat daar!

CLAUDIO Hij doet maar.

BENEDICT Hij doet maar?

CLAUDIO Veel geluk ermee.

BENEDICT Veel geluk ermee? Dat klinkt alsof je je beste geit verkocht hebt. Kreeg je een goed prijs?

CLAUDIO Laat me met rust. *(af)*

BENEDICT Ach ach. Kijk hem eens hinkepoten, de aangeschoten paradijsvogel. Het is natuurlijk ook niet leuk als er van hogerhand onder je duiven wordt geschoten. Afijn, kijk jij maar naar jezelf, Benedict. 'De nar van de prins' noemen ze me. Ze kunnen het niet hebben dat ik een vlotte babbelaar... Ze? Of zij? Nee, zij is het, die Beatrice, dat bekmens. Díe wil me bekladden. Als ik dat onwif in m'n klauwen krijg.. dan, dan.. Nou, dan zwaait er wat.

(Don Pedro op)

DON PEDRO Waar is Claudio? We zoeken hem overal.

BENEDICT Prins! Hij was hier net nog. Zo treurig als een wilg stond hij hier wortel te schieten, en ineens stootte hij er vandoor als een ... eh, treurwilg op de vlucht. Hij leek me nogal ondersteboven van bepaalde vrienden, één bepaalde vriend vooral, die, van bovenaf onder zijn duiven had geschoten. En nog raak ook. Dan raak je het spoor makkelijk bijster, zeker als je Claudio heet.

DON PEDRO Duiven? Waar heb je het over?

BENEDICT Over u. Achter dat raam, daar. Vindt u ook niet dat Claudio erg goed is van vertrouwen?

DON PEDRO En is dat een zonde?

BENEDICT Het is wel zonde dat zo'n gezonde Hollandse jongen vertreurwilgt omdat de grote jongens z'n mooiste duifje hebben afgepakt.

DON PEDRO Benedict, heel mooi dat je het voor hem opneemt, maar ik heb de jongedame alleen geleerd haar vleugels uit te spreiden, zodat ze naar hem toe kan vliegen.

BENEDICT O. Juist. Pardon. Ik heb niks gezegd. Zei ik wat?

DON PEDRO Je hebt nog meer gezegd, schijnt het. En ook niet erg fraai. Ik hoor van juffrouw Beatrice dat de edelman met wie zij danste gehoord had dat jij je erg lelijk over haar hebt uitgelaten. Niet netjes voor een gast. Klopt dat?

BENEDICT Wat! **Ík** heb me niet netjes uitgelaten? En u vraagt of dat klopt?

DON PEDRO Dat klopt, dat vraag ik.

BENEDICT Nou nog mooier. Zij.... zij zit mij op mijn kop alsof ik die van jut ben. Niet te kort! En dan zegt zij... Nou ja zeg! (*pauze*) Nou ja, ik geef toe. Die edelman... Ik heb met haar gedanst, gemaskerd. Dus ik moest die arme Benedictt enigszins in bescherming nemen. Want zij geeft me daar toch af op hem. Weet je hoe ze hem noemen, die arme Benedictt? Volgens haar dan. 'De nar van Don Pedro'. En zo schiet ze de ene schimpscheut naar de andere in de richting van mijn persoon, uw dienaar, die er beleefdshalve bij stond als onpartijdig gentleman, maar inwendig erbij hing als.. als een boksbal tijdens de training. Neem me niet kwalijk, meneer, als er een klein vlekje zat in de conversatie van deze edelman. Je zult met zoiets toch getrouwd zijn. Brrr. Ik moet er niet aan denken. Denkt u zich eens in, als man zijnde. Je zou het liefst een geluiddempend harnas willen dragen als je met haar in één bed moest. Brr.

DON PEDRO Kijk, daar heb je d'r.

BENEDICT O nee, hè? Moest iemand niet toevallig nog iets voor u doen? Please, hoogheid, een opdracht. Belast u mij met een opdracht. Moet ik misschien even een kattenbelletje brengen naar Verwegistan? Wilt u verse ijsklontjes uit Antarctica? Hebt u geen paperclip laten liggen in Signapore? Ik doe het liever in één ronde dan dat ik twee woorden moet wisselen met die vrouwelijke vlammenwerper.

DON PEDRO Blijf Benedict. Ik geniet van uw gezelschap.

 (*Beatrice en Claudio op*)

 Nee maar, juffrouw Beatrice. Hebt u Claudio dan toch gevonden? Ik zocht hem ook maar ik vond graaf Benedictt. En ik begrijp van hem dat u zijn hart niet heeft kunnen stelen.

BEATRICE Heeft hij dat verteld, prins? Dan heeft hij voor deze keer volkomen gelijk. Zelfs als ik zijn hart eenzaam en onbewaakt in een hoekje zag kloppen, zou ik het nog niet kunnen stelen. Ik zou het naar het Bureau voor Gevonden Voorwerpen brengen.

BENEDICT Daar gaan we weer. Ik ga maar eens.

DON PEDRO Signeur Benedict, wees zo goed en breng juffrouw Hero hierheen.

BENEDICT Ik hoop maar dat ze bij de pygmeëen zit. (*af*)

DON PEDRO Wel, hoe is het, Claudio. Vanwaar die bedroefde blik?

CLAUDIO Helemaal niet droevig.

DON PEDRO Wat dan? Ziek?

CLAUDIO Niks ziek.

BEATRICE De graaf is niet droevig en niet ziek. Hij is niet vrolijk en niet gezond. Hij is heel veel.. - niet. Hij ziet er alleen uit alsof hij net door de verkeerde appel heeft gebeten. Zo'n zure, met de gifgroene kleur van jabezie.

DON PEDRO Ik geloof warempel dat u gelijk heeft, juffrouw. Claudio, Claudio. Wat heb je je wijs laten maken? Ik heb jouw mooie Hero alleen gevraagd wat ze van je vond, en van je plannen. En daarna heb ik er met haar vader over gesproken, want daar was wel reden voor. Hij wil niets liever dan dat jullie samen de dag van de bruiloft bepalen. Je hebt zijn zegen en die van Onze Lieve Heer.

(Benedict op met Hero en Leonato)

BENEDICT Heer, hier zijn ze! Ze stonden achter de deur te luisteren. *(terzijde)* Jammergenoeg, maar goed, het is hun eigen huis. Als u het niet erg vindt: ik ben even naar Nieuw Zeeland. *(af)*

LEONATO Mijn beste graaf, neemt u de hand van mijn dochter en met haar alles wat van mij is. De prins heeft gelijk: jullie huwelijk verdient Gods zegen.

(Hero en Claudio staan sprakeloos tegenover elkaar.)

BEATRICE Spreek graaf. U bent aan de beurt.

CLAUDIO Wat moet ik zeggen? Ik weet het niet. Ik ben zo gelukkig. Ik weet niet wat ik zeggen moet. Hero, als jij de mijne bent, dan ben ik van jou, helemaal, met hart en ziel.

BEATRICE Nu is het jouw beurt, nichtje. En als bij jou de woorden ook op zijn, stop zijn mond dan maar dicht met een zoen.

(Hero kust Claudio)

DON PEDRO Juffrouw Beatrice, u bent me er een eentje.

BEATRICE Wat u zegt, ik ben in m'n eentje. Dat trouwt maar en zoent maar bij de vleet

en arme ik, wanneer krijg ik eens beet?

DON PEDRO Maar juffrouw, wie weet kan ik u er wel een bezorgen.

BEATRICE Het zou beter zijn als zijn vader mij er een bezorgde, vint u ook niet Signeur Leonato? Heeft hij toevallig niet nog een broer, één die als twee druppels water op hem lijkt?

(Leonato schudt zijn hoofd)

DON PEDRO Wilt u mij soms hebben, lieve Beatrice?

BEATRICE Hoogheid! Prins! Foei. Tenzij u inderdaad een tweelingbroer heeft voor doordeweek. U bent veel te kostbaar om alle dagen te gebruiken. Een

eenvoudig meisje als ik bij u, prins, achter op het witte paard...! Dat is een zondagsdroom.

LEONATO Beatrice..

BEATRICE Neemt u me niet kwalijk, hoogheid. Vat mijn woorden alstublieft niet verkeerd op. Ik ben geschapen om dwaze dingen te zeggen.

DON PEDRO Ik zou het u kwalijk nemen als u ze niet zei. U bent geschapen om anderen vrolijk te maken. U bent vast op een vrolijk uur gemaakt.

LEONATO Beatrice, wilde jij voor die twee niet nog wat voorbereiden?

BEATRICE Och heden! Heren, juffrouw, u zult even u zelf vrolijk moeten maken. Of u anders vrolijk moeten maken over mij.

(snel af)

DON PEDRO Wat een vrouw. Wat een..

LEONATO Vrolijk is ze zeker. Mijn dochter vertelde me dat ze soms zelfs in haar dromen zulke dwaze streken uithaalt dat ze zichzelf wakker lacht.

DON PEDRO Maar ze kan het niet hebben als iemand over een man spreekt.

LEONATO Och hemel, nee! Ze spot iedere man die maar een oogje op haar laat vallen de deur uit. U heeft het gemerkt.

DON PEDRO Ze zou een uitstekende echtgenoot voor Benedickt zijn.

LEONATO Goeie genade, prins! Als die getrouwd waren hadden ze elkaar na een week aan flarden gepraat.

DON PEDRO Wanneer willen jullie trouwen, Claudio?

CLAUDIO Het liefst morgen.

HERO Morgen duurt nog een week,

CLAUDIO En overmorgen een maand

HERO En volgende week een jaar.

CLAUDIO De tijd loopt op krukken, zolang we moeten wachten.

LEONATO Een week zal het toch echt wel kosten voor alle voorbereidingen gereed zijn.

DON PEDRO Je zult zien, Hero, dat jaar van jou vliegt zo voorbij. We zullen ons niet vervelen. Vooral niet als we ons gezamenlijk storten op het reuzenkarwei dat ik van plan ben, maar dat nooit kan slagen zonder jullie hulp.

CLAUDIO Wat dan?

DON PEDRO Signeur Benedictt en juffrouw Beatrice voor elkaar laten onvlammen. Kan ik op jullie rekenen?

HERO Ja!

LEONATO Het klinkt als een onmogelijk plan, prins, maar ik ben uw man.

CLAUDIO Ik ook.

DON PEDRO En jij Hero?

HERO Zolang het netjes blijft wil ik graag alle gemene streken uithalen om mijn nichtje aan een man te helpen.

DON PEDRO Benedictt is heus de kwaadste niet. Hij zal nooit iemand bedriegen, hij koestert vriendschap en is zo eerlijk als goud. *(tegen Hero)* Ik zal je vertellen hoe je je nichtje moet aanpakken, zodat ze verliefd wordt op Benedictt. *(Tot Leonato en Claudio)* En met jullie hulp zal ik Benedictt zo bewerken dat hij, ondanks zijn grote woorden en zijn kleine hart, verliefd wordt op Beatrice. We zullen Cupido zijn pijlen aanreiken en hem een handje helpen met richten. Eerst... -

LEONATO Vertelt u uw plannen liever binnen, prins. Hier luisteren teveel oren mee. *(allen af)*

TWEEDE TONEEL

DON JUAN Mislukt! Melkmuil Claudio zal toch met die dochter van Leonato trouwen.

BORACHIO Jawel, maar pas over een week. Tijd genoeg om een stok in het wiel te steken.

DON JUAN Elke stok in elk wiel zal mij meer dan welkom zijn. Die Claudio is het lievertje van mijn halfbroer. Hij behandelt hem alsof het zijn zoontje is. Ik kan die etter niet uitstaan. Vraag me niet waarom, maar als ik roet kan gooien in dat dat door hem geregelde bruiloftsfeestje zal ik het niet nalaten.

BORACHIO Dat kan. Roet gooien is lastig met schone handen, maar ik weet wel een manier om ze weer schoon te krijgen.

DON JUAN Nou, zeg op dan.

BORACHIO Ik heb u misschien wel eens verteld dat ik wat met het diensmeisje van Hero heb. Margaretha heet ze.

DON JUAN Ik geloof het wel. En?

- BORACHIO Het is voor mij een koud kunstje om haar op welk moment dan ook naar de kamer van Hero te sturen, bijvoorbeeld 's avonds, en dan voor het raam te gaan staan.
- DON JUAN En hoe moet dat het huwelijk van die twee in de war schoppen?
- BORACHIO Ik zet de kaars voor het raam, maar venijn moet u er zelf uit puren. U gaat naar uw broer de prins en u zegt hem ronduit dat hij zijn eigen eer als edelman en als militair te grabbel heeft gegooid door onze geëerde strijdmakker Claudio uit te huwelijk aan een slet als Hero.
- DON JUAN Daar zal ik dan toch wel iets van een bewijs voor moeten leveren.
- BORACHIO Afdoende bewijs om de prins te misleiden, om Claudio's plezier te vergallen en die ouwe heer te schande te maken. Wat wilt u nog meer?
- DON JUAN Om mijn hekel uit te leven aan dat halfbroertje is dat vooreerst voldoende.
- BORACHIO Op het geschikte moment neemt u Don Pedro en Claudio apart en vertelt u hen dat Hero van mij houdt. U zet een uitgestreken smoel op, lult over vriendendienst, de eer van uw broer, de goed naam van collega Claudio. U laat merken hoe zeer het u spijt, u pinkt een krokodillentraantje weg en inwendig krijgt u er nog lol in ook. Wat een schijnheilig vertoon van maagdelijkheid van die kleine sloerie! Schande! Natuurlijk willen ze bewijzen. Die heeft u, tastbaar en concreet, feiten! U neemt ze 's avonds mee de tuin in en achter Hero's raam horen ze mij Hero's naam noemen, terwijl ik mijn Margaretha opvrij in het maanlicht. Het moet één nacht voor de bruiloft plaatsvinden en ik regel het zo dat Hero weg is en onbereikbaar, zodat haar trouweloosheid als een paal boven water staat. Neemt u van mij aan dat de vlag gestreken wordt.
- DON JUAN Wat er ook van komt, ik doe het. Ik doe het, ik doe het. Duizend dukaten voor jou, Borachio, als dit plan lukt.
- BORACHIO Dit lukt geheid. Dit lukt geheid.

DERDE TONEEL

- BENEDICT *(Leonato's tuin. Benedict op met boek.)*
 Niet te geloven! Hoe is het mogelijk dat een man met gezond verstand, die zo vaak de gek gestoken heeft met die mannen met hun ezelskoppen, die zich het hoofd op hol lieten brengen door opwaaiende zomerjurkjes, golvende décolleté's, goudblonde lokken en kuiltwangetjes - dat uitgerekend zo'n man het slachtoffer wordt van zijn eigen spotlust, omdat hij zich net zo aanstelt als de ezels die hij eerst voor gek uitmaakte? En precies zo'n man is Claudio. Niet te geloven. Hoe lang is het geleden dat hij opveerde bij het geluid van trommels en trompetten? Een dag? Nu zwelgt-ie bij violen en een opverende fluit. Eerst dronk hij bier en lalde een soldatenlied, nu nipt hij rosé en citeert liefdespoëzie. Dat geloof je toch niet? Dat een man zó kan veranderen? Kan ik zo'n metamorfose ondergaan, zonder dat mijn hoofd van mijn romp valt? Het is misschien

niet helemaal onmogelijk dat ik ooit... Maar nee. Zie ik een mooie vrouw: het laat me koud. Zie ik een slimme meid: het deert me niet. Zie ik een fatsoenlijk, eerlijk meisje: mooi, maar het doet mij niets. Misschien moet ik er nog een tegenkomen die al die deugden bezit. Die sexy is maar niet hoerig; slim is maar geen wijsneus; die net is, maar niet preuts. En of ze dan blond, bruin of zwart is, met groene, blauwe of gele ogen - dat neem ik zoals het komt. Maar zoiets dat is - onmogelijk. Ah, daar hebben we de prins, met Monsieur-Parlez-moi-d'amour. Wegwezen. Duik ik in het groen? Nee, ik ga onder in de massa.
(Hij verstopt zich tussen het publiek)

(Op komen Don Pedro, Leonato en Claudio, gevolgd door Balthazar, met luit)

DON PEDRO Dit is een prachtige plek. Zij wij hier alleen?

LEONATO Geen mens te zien.

DON PEDRO *(zacht)* Heb je 'm gezien?

CLAUDIO *(zacht)* Ja. Niet kijken. Daar.

LEONATO Wat zegt u?

DON PEDRO Dat het hier zo rustig is, en zo stil.

CLAUDIO Hoor! *(ze luisteren, stilte)* Ik hoor de stilte ruisen in mijn bloed. Hoe zwijgt de aarde stil en waardig na het dalen van de avondgloed.

(Baltazar slaat voorzichtig een akkoord aan. Claudio zucht.)

DON PEDRO Kom Balthazar, speel nog eens dat lied. *(tegen Leonato, zacht)* We lokken de vos voorzichtig uit zijn hol. Ik voel hoe zijn oren spitst.

BALTHAZAR Alweer? Liever niet. Ik heb na gisteravond een stem als schuurpapier.

DON PEDRO Dan zing je maar vals. Straks smeren we je keel.

BALTHAZAR Vooruit dan maar weer, voor de zoveelste keer.

(Hij slaat een rom antisch akkoord aan. Voorspel)

BENEDICT *(zucht)* Hoor je dat? Het doet wel iets met je. Hoe is het mogelijk dat touwtjes van schapendarm, je ziel los kunnen trillen uit je lijf? Brr.

BALTHAZAR *(zingt)*

Zucht niet, meisje, geen gezeur
als een man je weer heeft bedrogen
Een voet binnen, één buiten de deur
eeuwige trouw is 't eerst vervlogen

Droog je tranen en wees niet boos
blijf jezelf, opgewekt en blij
mannen zijn toch trouweloos

wees blij dat jij niet bent als zij
Holladieje joechei

Zucht en klaag dus niet langer
werp weg die natte zakdoek
Was 't geen lul de behanger?
Schrapp z'n naam dan uit je balboek

Droog je tranen en wees niet boos
blijf jezelf, opgewekt en blij
mannen zijn toch trouweloos
wees blij dat jij niet bent als zij
Holladieje joechei.

- DON PEDRO Echt een heel mooi lied.
- LEONATO Droevig ook, vind u niet?
- BENEDICT Droevig, ja. Vond ik ook.
- BALTHAZAR Een beetje schor ben ik wel. Ahum.
- DON PEDRO En helemaal niet slecht gedaan. Voor een amateur.
- BALTHAZAR *(hoest)* Dank u. Maar mijn stem..
- LEONATO Ach ja. *(geeft hem geld)* Hier, ga je keel maar smeren, beste man.
(Balthazar af)
- DON PEDRO Wat hoor ik Leonato?
- LEONATO Ik hoor niets.
- DON PEDRO Heeft uw nichtje Beatrice een oogje laten vallen op onze Benedict?
- CLAUDIO Niet te geloven, toch? Dat die dame verliefd zou kunnen worden op een man.
- LEONATO Inderdaad, ongelofelijk nietwaar? En het meest ongelofelijk is nog wel dat ze juist op Signeur Benedict verliefd schijnt te zijn. Terwijl ze altijd doet of ze hem veracht.
- BENEDICT Hè!? Wat!? Niet te geloven! Er zit iets in m'n oor.
- LEONATO Het geeft toch wel te denken. Dat uitgerekend zij zo doldriest verliefd op uitgerekend hem schijnt te zijn.
- DON PEDRO Misschien speelt ze alleen toneel?
- LEONATO Dan heb ik nog nooit een actrice zo fenomenaal zien spelen. Wat een hartstocht, wat een passie.

DON PEDRO Hoe uit zich die hartstocht dan?

BENEDICT Niet te..-

CLAUDIO Stil eens. *(pauze)* Ik dacht dat ik wat hoorde. Niets. *(zacht)* Beet!

LEONATO Wel, volgens mijn dochter.

CLAUDIO Ja, ja Hero heeft het mij ook verteld.
(Claudio en Leonato fluisteren opgewonden.)

BENEDICT Wat? Wat?

DON PEDRO Echt waar? Onvoorstelbaar! Uitgerekend zij,

LEONATO - die geen man kon luchten of zien.

CLAUDIO - al helemaal niet als hij Benedict heette.

BENEDICT Het is dat die brave, oude heer het zegt, anders zou ik het niet geloven.

CLAUDIO *(zacht)* Haal de vis maar op.

DON PEDRO En heeft ze Benedict haar liefde verklaard?

LEONATO Nee, o nee! Geen sprake van. Ze zegt dat ze dat nooit zal doen. Dat vreet nou juist zo aan haar.

CLAUDIO “Hoe kan ik” zei ze tegen Hero, “die hem zo vaak bespot heb, zeggen dat ik van hem houd?”

DON PEDRO Kan ze het niet schrijven, het uitleggen?

LEONATO Geen schijn van kans.

CLAUDIO Ze zit hele nachten op haar kamer te pennen, volgens Hero.

LEONATO Prullenbakken vol. Want ze heeft zo'n brief nog niet half af, of ze scheurt hem weer in duizend snippers.

DON PEDRO Wat een kwelling.

CLAUDIO “Hoe kan ik” zei ze tegen Hero, “hem schrijven dat ik van hem houd, terwijl ik weet dat hij uit hetzelfde hout gesneden is als ik ben en dat ik, als ik zo'n brief van hem zou krijgen, hem ronduit uit zou lachen, ook al weet ik dat ik van hem houd.”

DON PEDRO Zei ze dat?

CLAUDIO Letterlijk.

DON PEDRO Verschrikkelijk.

LEONATO Ondragelijk.

CLAUDIO Onoplosbaar.

BENEDICT *(zacht)* Ongelofelijk.
(stilte)

DON PEDRO Zou het een idee zijn, als iemand anders Benedict hiervan voorzichtig op de hoogte brengt?

CLAUDIO Waarom? Hij zou er niet minder hard om lachen. En haar zou hij er mee achtervolgen.

DON PEDRO Dat zou toch wel erg arrogant zijn. Ik zou hem eigenhandig opknopen. Zo'n geweldige vrouw!

LEONATO Ze is keurig, maar heus niet preuts.

CLAUDIO Ze is dan wel slim, maar echt niet eigenwijs.

DON PEDRO En ze is sexy, maar niet hoerig.

LEONATO Ze heeft eigenlijk maar een gebrek.

DON PEDRO + BENEDICT O ja?

LEONATO Dat ze verliefd wordt op Benedict.

DON PEDRO + CLAUDIO Ja, da's waar.

DON PEDRO *(zucht)* Ik wou dat ze mij had gekozen.

CLAUDIO Maar Benedict is eigenlijk helemaal niet zo'n slechte partij. Toch?

LEONATO Zeker niet.

DON PEDRO Hij is knap. Knapper dan ik.

LEONATO Ondanks alles straalt hij een zekere.. - wijsheid uit.

BENEDICT Ondanks alles?

CLAUDIO En hij heeft lef. En flair. En hij is vlug.
(pauze) Heel vlug. *(pauze)* Van begrip ook.

DON PEDRO Doodzonde. Vooral voor uw nicht. Moeten we het Benedict toch niet vertellen?

LEONATO Nee. Nee. Uitgesloten. Ik ben bang dat ze het niet zou overleven.

DON PEDRO Het is verschrikkelijk.

LEONATO Ondragelijk.

CLAUDIO Onoplosbaar.

(pauze)

BENEDICT *(zacht)* Niet te geloven.

DON PEDRO Wat eten we morgen?

LEONATO Zeeduivel.

CLAUDIO Uit blik?

LEONATO Nee, nee. Vers gevangen.

(Don Pedro, Leonato en Claudio af)

DON PEDRO *(zacht)* Vers gevangen, die is erg goed.

BENEDICT *(komt tevoorschijn)* Dit is toch... - niet te geloven! Dat meisje, Hero, heeft het zelf gehoord. Dat kan ze niet verzonnen hebben. Dat kan niet. Zoiets verzin je niet allemaal bij elkaar, zeker niet letterlijk. Beatrice? Verliefd? Op mij!? Niet te geloven. Maar wat waar is is waar. Ze hebben met haar te doen, dat is duidelijk. Ze denken dat ik haar zou uitlachen. Dat zou ze niet overleven. Nou ja, zeg! Ze vinden me arrogant. Dat heb ik wel gehoord. Ik ben niet achterlijk. Arrogant! Wat denken ze wel? Pfuh! Ze mogen van mij denken wat ze willen, maar hier staat toevallig wel een man, die in staat is om zijn zwakke kanten onder ogen te zien, daar naar te handelen en ze te veranderen. Arrogant! Pfuh. Nou ja, misschien soms, een tikkeltje. Een beetje bescheidenheid op zijn tijd kan geen kwaad, Benedict. Niet altijd meteen klaar staan met je oordeel. En daar dan anderen mee om de oren meppen. Zoals die Beatrice doet. Tenminste zo doet ze. Ik kan daar wel doorheen zien. Zo is ze niet. Het is best een gevoelige vrouw, slim maar niet eigengereid. Keurig, maar heus niet preuts. En trouwens ze is behoorlijk sexy. Maar beslist niet hoerig. En ze is verliefd. Op mij. Is niet eens zo vreemd als het lijkt, eigenlijk. Ik bedoel, ik wil nu niet arrogant overkomen, maar waarom niet? Ik voel me tenminste op dit moment ook helemaal knetter verliefd op haar worden. De mensen begrijpen dat niet. Die denken dat je zus bent of zo. Die stoppen je in een hokje en vinden dan dat je dus niet anders kunt zijn dan wat zij denken dat je bent.. Maar er zijn mensen die in staat zijn een andere kant van zichzelf te ontdekken, een diepere laag. Dat herken ik heel goed in Beatrice. Van haar denken de mensen dat ze niks van mannen moet hebben. En wat blijkt? Van mij denken ze dat ik alleen maar gescholden heb op het huwelijk. Maar ik heb nooit gezegd dat ik nooit zou trouwen. Nooit. Dat het zo vlug zou gaan, kon ik ook moeilijk voorzien. Soms ben je vlugger... dan je denkt.

(Beatrice komt op; hij verstijft.)

O, mijn god, daar heb je d'r. Wat moet ik doen? O, wat is ze mooi.

BEATRICE Ze vroegen me of ik u wilde roepen om aan tafel te komen. Goed, daar ga ik (*roept*): signeur Benedict de tafel is gedikt!

BENEDICT Ah, Beatrice. Wat aardig. Bedankt voor de moeite.

BEATRICE Doe geen moeite met bedanken. Het was niet uit aardigheid, ik moest toch die kant op.

BENEDICT Dat neemt niet weg dat ik het erg aardig vind dat u toch mijn kant opkwam.

BEATRICE Dat neemt niet weg dat ik het erg eigenaardig zou vinden als we verder dezelfde kant op gingen. (*ze loopt door*). Bon appetit en laat uw eten niet koud worden.

BENEDICT Ha! “Dat neemt niet weg dat ik het erg eigenaardig zou vinden als wij verder dezelfde kant op gingen”. Dat kan twee dingen betekenen. Eén. Ze wil met mij dezelfde kant op, maar durft niet te geloven dat dat ooit zal gebeuren. Logisch, want ze kan niet precies zeggen wat ze denkt. Omdat ze denkt dat het niet kan, tussen ons. Maar ondertussen verraad haar gevoel haar natuurlijk toch. Of, twee... Dat ben ik even kwijt. O, o, wat heb ik met haar te doen. Wat ben ik knetter, knetter, knetter, knetter verliefd op die vrouw.

DERDE BEDRIJF

EERSTE TONEEL

(De tuin. Hero en Ursula. Margharetha komt voorbij met een dienblad)

- HERO Margaretha, kun je even komen?
Juffrouw Beatrice leest binnen een boek
Zeg haar vertrouwelijk dat je hebt gehoord
dat ik en tante Ursula hier in de tuin
op het bankje bij de kamperfoelie zitten,
dat wij spraken over haar en mannen
op een vreemde, fluisterende toon.
Vraag haar of ze rozen wil plukken
voor aan tafel, uit het perk hiernaast
en dat ze zelf maar moet horen,
wat jij zo gauw niet kon verstaan.
- MARGARETHA Juffrouw ik begrijp de boodschap, u kunt van mij opan.
- URSULA Zo, Hero, nichtje, dat heb je slim gedaan.
- HERO O, tante, dit is spannend. Let op nu.
Als Beatrice hier zo dadelijk komt
zien we haar niet, maar praten destemeer
over haar en nog meer over Benedict.
Ik noem zijn naam, u prijst zijn faam.
Ik zeg iets gunstigs en u nog meer.
We prijzen hem regelicht de hemel in,
zoals geen enkele man dat verdient
- nou ja, natuurlijk op Claudio na.
En dan vertel ik dat hij op haar valt:
Sir Benedict op onze Beatrijs.
- URSULA Niet kijken, maar daar komt ze al aan.
Ze sluipt als een kat naar de mussen.
- HERO En het mooiste is: wij nemen haar ertussen.
- URSULA Dichterbij Hero en nu zacht spreken,
Dan lokken wij haar des te beter.
(ze fluisteren)
Wat zeg je daar mijn lieve kind?
Niet te geloven, dat kan niet zo zijn.
- HERO Ik zweer het tante Ursula, het is heus zo.
- URSULA Benedict verliefd op onze Beatrics?
- HERO Stil, tante niemand mag het weten.

URSULA Hoe weet jij het dan? Van wie heb je het gehoord?

HERO Van Claudio. Hij zegt dat hij gehoord heeft
hoe Benedict haar naam noemt in zijn slaap
Hij heeft zelfs gezien hoe hij in een boom
een hart kerfde met tweemaal de letter B.

URSULA O, jee. Die arme Benedict. Op Beatrice?

HERO Hij is stapel maar durft het niet te bekennen.
Claudio heeft mij gevraagd het haar te zeggen,
maar ik heb gezegd dat Benedict zich beter in kon houden.

URSULA Maar waarom? Zo'n beminnelijke man!
Tenminste, onder zijn afkeer schuilt een zachtaardige beer.
Zou hij niet een vrouw als Beatrice verdienen?

HERO Verdienen, zeer zeker tante, zeker.
Maar juist omdat hij zo gevoelig is
moet men hem een blauwtje besparen.

URSULA Denk je dat Beatrice zo onvermurwbaar is?

HERO Het is eeuwig zonde en jammer
Maar helaas het is zondermeer waar.
Beatrice is een volmaakte vriendin.
Zij is vrolijk, eerlijk, edelmoedig.
Er is maar een ding dat niet voor haar pleit
Ze houdt haar hart gesloten als een kluis
Ik denk dat ze de sleutel heeft verloren
En dat diep in dat donkere doosje
een kleine Beatrice zit verscholen,
die van alles en iedereen wil houden,
Maar die...

URSULA ja?

HERO niet van een ander houden kan.

URSULA Dat is verschrikkelijk,

HERO Ondraaglijk.

URSULA Onoplosbaar.

HERO Daarom is het maar goed dat zij het niet hoort.

URSULA Wat zou ze hem plagen en bespotten.

HERO Dat is het probleem, onze lieve Beatrice
draait alles om. Ziet ze een knappe man
dan zegt ze ik hoef geen wandelend plaatje.

Zie ze een belezen man dan is het:
kan ik hem ruilen als ik hem uit heb?
Staat er een aardige, sympathieke man op de stoep
dan ziet ze liever een kerel die zegt waar het op staat,
maar zodra zich zo'n ijzeren hannes aandient
dan blikt ze meewarig op zij en zucht ze
'Mannen, wat moet je ermee?'

- URSULA Misschien valt ze meer op ... ?
- HERO O nee, dat had ik heus wel gemerkt.
- URSULA Misschien is ze.... - frigide?
- HERO Tante toch! Zo'n woord. Hoe komt u erop?
De warmte straalt van haar af.
Met haar heb je geen kachel nodig.
- URSULA Dan weet ik het niet meer. Wat denk jij?
- HERO Het sleuteltje is zoek of gebroken.
En er is geen man die het maken kan.
- URSULA Zelfs niet die brave, beste Benedict?
- HERO Zelfs niet die bovenste beste Benedict,
die alleen lastert en stoethaspelt
omdat hij verlegen is en verliefd.
Zo'n man kunnen wij het niet aandoen,
om nog meer het mikpunt te worden
van mijn nichtjes hoon en spot.
Het is diep treurig en tragisch
maar die arme Benedict zal zijn liefde
moeten slikken wil hij er niet in stikken.
- URSULA *(zucht)* Hoe vrolijk Beatrice dan ook is,
nooit zal ze het plezier ervaren dat
jou ten deel valt, lieve kind.
Wanneer vindt de plechtigheid plaats?
- HERO Over drie dagen, drie maanden, drie jaar.
Wat mij betreft over drie minuten.
- URSULA Was je moeder er nog maar.
- HERO Ja, was ze er maar. Kom tante,
Wilt u me helpen met mijn jurk?
Ik weet niet of m'n schoenen erbij passen.
- (ze gaan weg)*
- URSULA Volgens mij past deze schoen haar wel
HERO En trekt ze hem ook aan.

BEATRICE

(komt te voorschijn)

Mijn oren gloeien. Heb ik dit gehoord?
Was dat Beatrice waar men over sprak?
Van wie de sleutel zoek is van haar hart?
Die altijd alles omdraait wat zij zag?
Mijn god, ik sta genageld aan de grond.
De beeldspraak vliegt hier in het rond.
Ben ik dit? En zeiden zij Benedict?
Ja, dit ben ik. En zij zeiden: Benedict.
Die kluns verliefd op Beatrices?
Het is teveel om zomaar te bevatten.
Mijn hart moet hier toch ergens zitten?
Heb ik het ooit wel eens horen kloppen?
Stil. Ik hoor het nu slaan, het slaat op hem.
Het tikt Benedict. Ik heb de sleutel.
Het slot knarst. De deur gaat open.
Het piept en kraakt, en ik zie Benedict.
Hij doet dan wel een beetje parmantig
maar dat is branie met een blanke pit.
Ik zag 't steeds: hij is verlegen, charmant,
maar hij durfde het niet te laten zien.
En ik, ik durfde niet te kijken. O Benedict.
Van jou hou ik, van jou ben ik.

TWEEDE TONEEL

DON PEDRO

(In huis. Don Pedro, Claudio, Benedict en Leonato komen op.)

Er is een tijd van komen en van gaan
en de tijd van gaan is nu gaandeweg aangebroken.
Vergeef me mijn onbeholpenheid, heer Leonato,
Het is met pijn in het hart dat ik afscheid neem van dit lustoord en van uw
gastvrijheid, maar de plicht roept mij terug naar het front.

LEONATO

Maar u blijft toch tot de bruiloft?

DON PEDRO

Zeker. Maar daarna moeten wij vertrekken.

CLAUDIO

Een soldaat is altijd gereed.

DON PEDRO

Jij blijft tot nader order hier, mijn beste Claudio. Hoe zou ik jou nu kunnen
verhinderen om de vruchten te plukken die niet langer verboden zijn?
Nee, jij mag je voorlopig laven aan de bron die je in dit paradijs gevonden
hebt. Ik denk dat ik Benedict maar mee neem naar de rauwe
werkekelijkheid daarbuiten. Aan hem is dit bekoorlijke oord, met al zijn
lieflijke, verborgen plekjes toch niet besteed, nietwaar Benedict? Jij vreet
liever ijzer dan honing uit een potje.

BENEDICT
LEONATO

Heren, voor u staat niet dezelfde man als voorheen.
Nu u het zegt, u bent de laatste dagen zo serieus.

CLAUDIO Hij zal toch niet verliefd zijn.

DON PEDRO Je moet hem niet zo sarren. Een harnas wordt eerder verliefd dan hij. Als Benedict serieus is heeft hij hooguit geldgebrek. Hoeveel wil je lenen?

BENEDICT Ik heb geen geldgebrek. Ik heb een ander... uh, een ander gebrek.

DON PEDRO Wat voor gebrek dan?

BENEDICT Pijn.

DON PEDRO Wat voor pijn? Kiespijn?

LEONATO Vandaar dat hij zo lacht.

CLAUDIO Laat hem trekken.

BENEDICT Nee.

DON PEDRO Buikpijn?

CLAUDIO Laat het lopen.

BENEDICT Nee.

DON PEDRO Hoofdpijn?

CLAUDIO Hak 'm eraf. Jij hebt alleen maar last van dat gemaal.

LEONATO Het is een oplossing, maar wel erg radicaal.

BENEDICT *(zucht)* Heren, het enige wat ik nodig heb is rust.

CLAUDIO Wat zei ik: verliefd.

DON PEDRO Welnee, hij wordt onrustig hier van al dat nietsdoen. Ik neem hem mee naar het front, dan kan hij daar tot rust komen.

CLAUDIO Waarom scheert hij zich dan iedere morgen?

DON PEDRO Benedict?

CLAUDIO Waarom kamt hij dan iedere morgen zijn haren?

LEONATO Dat is waar. Ik heb hem zelfs voor de spiegel zien staan met een potje pommade.

CLAUDIO Pommade? Wat is dat?

DON PEDRO Gel.

LEONATO Gel? Wat is dat?

DON PEDRO Gewoon: vet, reuzel, boter - zoiets.

BENEDICT Heren, alstublieft. Ik wordt hier niet goed van.

DON PEDRO (*bezielt Benedict aandachtig*) Nu je het zegt, Claudio, je kon toch wel eens gelijk hebben. Maar op wie dan?

LEONATO Nu begint u hem ook al te sarren. Signeur Benedict wilt u mij een plezier doen en mij naar binnen vergezellen. De dames hebben mijn hulp gevraagd bij een of ander mannenklusje, maar ik denk dat u daar meer geschikt voor bent dan ik.

BENEDICT Maar natuurlijk, Heer Leonato, met alle soorten van genoeg. Heren, gegroet. (*tegen Leonato*) Komt u?
(*Benedict en Leonato af*)

DON PEDRO Zo verliefd als een tortelduifje.

CLAUDIO En volgens Hero heeft Beatrice ook al toegehapt. Ik ben benieuwd wie van de twee het eerst iets aan de ander laat merken.

DON PEDRO Die het eerst zijn trots in slikt. En zijn schaamte. Maar wie van de twee het eerst overstag gaat, daar durf ik niet op te wedden.

DON JUAN (*op*) Goedemiddag Prins.

DON PEDRO Goedemiddag broer.

DON JUAN Kan ik u even spreken?

DON PEDRO Alleen?

DON JUAN Misschien wil Graaf Claudio erbij zijn. Het betreft namelijk een kwestie die vooral hem aan gaat.

CLAUDIO Wat is er?

DON JUAN U bent van plan morgen te trouwen, heer?

DON PEDRO Dat weet toch iedereen.

DON JUAN Ik weet het niet zo zeker. En de graaf hier wellicht ook niet, als hij weet wat ik weet.

CLAUDIO Als er een probleem is, vertelt u het ons dan gauw.

DON JUAN U denkt misschien dat ik u niet mag. Ik kom zo nu en dan wat nors over. Ik ben nu eenmaal een man die liever op zichzelf is. Niet zo'n feestganger en zo welbespraakt als mijn broer hier, die zo vriendelijk is geweest om voor u de weg te effenen voor deze verbintenis - en daarin vermoedelijk toch wat te voortvarend is geweest.

DON PEDRO Maar wat is er dan aan de hand? Spreek!

DON JUAN Ik ben naar u toegekomen om u te waarschuwen. Laat ik het kort en duidelijk samenvatten: de jongedame in kwestie.. - is ontrouw.

CLAUDIO Hero?

DON JUAN Hero, ja. Uw Hero. De Hero van u, maar niet van u alleen.

CLAUDIO Ontrouw?

DON JUAN Dat is het nette woord daarvoor. Ik kan andere, minder nette woorden bedenken die eigenlijk beter zouden passen bij deze dame en bij haar gedrag, maar dat laat ik beleefdheidshalve aan uw verbeelding over. Mocht u willen weten of dat wat u aan onbehoorlijks bedenkt ook daadwerkelijk moet worden toegeschreven aan deze... - meid, dan wil ik u graag de bewijzen leveren. Dan kan vanavond nog. Komt u beiden mee naar een plek hier dichtbij en ik zal u laten zien, hoe iemand door het venster van haar kamer naar binnensluis en door haar op de avond voor haar huwelijk - om het zomaar eens te zeggen - met open armen ontvangen wordt.

CLAUDIO Dat is toch niet mogelijk?

DON PEDRO Ik kan het niet geloven.

DON JUAN Als u de moed niet heeft om te geloven wat u ziet, dan kunt u maar het best uw ogen sluiten. Ik raad u aan om ze dan ook voor de rest van uw huwelijk zoveel mogelijk dicht te houden. Maar ik denk dat uw eer als man, en als soldaat, het van u vraagt om op te treden als u gezien heeft, wat ik u zal laten zien.

CLAUDIO Als het werkelijk waar is dat ik vanacht te zien krijg wat u daar zegt, dan.. Dan zal ik haar morgen voor het altaar publiekelijk aan de schandpaal nagelen.

DON PEDRO Ik leef met je mee. Ik voel me aan je verplicht. Als het werkelijk zo is, dan denk ik dat dat het juiste is.

DON JUAN Ik ben er niet op uit om de jongedame zwart te maken. Doet u vooral niets, vóór u zich heeft laten overtuigen door wat ik u vanacht zult laten zien. Heren, tot middernacht, op deze plek. *(af)*

DON PEDRO Wat een rampdag.

CLAUDIO Wat een ramp!

DON PEDRO En wat een schande.

CLAUDIO Vreemd, hoe het geluk je zó kan bedriegen.

DERDE TONEEL

(Wijkagent Harry Rozebottel komt op met de voorzitter van het Wijkcomité Onno Onderdeur. Gevolgd door de vrijwillige burgerwachtters Johannes Worstweger en Hubertinus Botvanger.)

- ROZEBOTTEL Deugen deze knapen wel?
- ONDERDEUR Die deugen als de besten, want als ze niet zouden deugen, zou het niet best zijn.
- ROZEBOTTEL Klopt als een bus. Daar is geen zere vinger tussen te krijgen, buurman.
- ONDERDEUR Dit is Johannes Worstvanger. En dit is Hubertinus Botvanger.
- BOTVANGER *(tegen R.)* En wie is u?
- ROZEBOTTEL Als u mij nu even aan het woord laat, ja, dan zal ik zo vrij zijn mij althans aan u voor te presenteren. Wel dan wij - dat betreft u dus hier beiden en ondergetekende persoon - is hier op verzoek van de heer Onno Onderdeur, alhier naast mij staand en zittend voorzitter van het wijkcomité - en toevallig ook nog eens mijn buurman zijnde, dus dat praat wat makkelijker over de heg, maar dit terzijde gelegd - en wel hierom omdat vanwege Zijne Doorluchte Hoogheid onze Vorst hem *(wijst op Onderdeur)* en in commissie mij - ik dus, zijnde het bevoegd gezag - gelast is geworden om zorg te dragen over de persoonlijke veiligheid van Zijne Hoogheid de Prins en van al de zinen, voorzover althans alhier vrijblijvende ten huize van onze hoogbeleeft vorst Leonato, en bovendat om onder mijn bezielde leiding een zeiltje in het oog te houden op de algehele ongeregeldheid-pretentie indien er onverhoopt toch wat mocht voorvallen ten tijde van het verblijf van Zijne Prinselijke Hoogheid alhier, daarbij ingerekend de algehele omgeving van alle belendende panden ernaast, bestrijkende de sector zuid, noord, oost en *(kijkt op kaart)* west. Vragen?
- BOTVANGER En wie is u?
- ROZEBOTTEL Niet alles tegelijk, ja, want dan wordt het een puinzooi. Kijk, nou ligt mijn hele schema weer in een deuk. Maar goed, daar red ik me wel mee, want interviseren is mijn vak. Mijn naam dus is, zoals ik al zei, maar ik herhaal het graag, hulpwijkagent zesde klas, en ik ben Harry Rozebottel, maar noem mij maar gewoon formeel Knobbel, want zoals andere figuren begaafd zijn met een knobbel voor wiskunde of taal - ik ook trouwens - zo heb ik als het ware een enorme neus voor waar het in deze tak van sport allemaal omheen draait, namelijk te weten ..., wacht even, ik heb het hier ergens voor u opgeschreven.... - juist *(hij leest van twee briefjes)*. Het gaat in de essens eigenlijk feitelijk maar om twee motto's, en dat is: veiligheid, veiligheid en *(draait het tweede briefje om)* nog eens veiligheid. *(schreeuwt)* En natuurlijk dood aan de terroristen!
- ONDERDEUR En wat moeten ze doen, buurman?
- ROZEBOTTEL Wat moeten ze doen? Wat moeten ze doen?
- BOTVANGER Ja, wat moeten we doen?

ROZEBOTTEL Vraag niet: wat moet ik doen voor mijn wijk, maar wat kan mijn wijk voor mij doen.

ONDERDEUR Weet u dat zeker, buurman?

ROZEBOTTEL Zekerheden bestaan niet meer buuman, wij kunnen tegenwoordig alleen nog terugvallen op ons eigen en dat is een harde klap.

WORSTWEGER Ik durf het eigenlijk niet te vragen, maar kunt u misschien iets meer zeggen van wat we dan doen, als wacht.

ROZEBOTTEL De allereerste vraag waar het in laatste instantie op neer komt bij de formalisatie van een vrijwillige burgernachtwachtvigilante op aanwijzing, is natuurlijk niet wàt kan je doen, maar: wat kàn je doen?

WORSTWEGER O.

BOTVANGER Ja. *(ze kijken elkaar niet begrijpend aan, stilte.)*

ONDERDEUR Wel, hij *(wijst op Worstweger)* kan lezen en hij *(wijst op Botvanger)* kan schrijven.

ROZEBOTTEL Top! Dan zijn jullie uitgelezen als teamplayers! Hier heb jij papier *(geeft Botvanger papier)* en jij een pen. *(Botvanger en Worstweger wisselen de attributen).*

WORSTWEGER En wat moeten we daarmee doen?

ROZEBOTTEL Wat moeten we daarmee doen? Wat moeten we daarmee doen? De intelligente coëfficiënt van de gemiddeld doorgesneden vrijwilliger daalt met de dag buurman.

ONDERDEUR Het is wat. Snappen jullie dat dan niet?

WORSTWEGER Nee.

BOTVANGER Nee.

ONDERDEUR Ze snappen het niet.

ROZEBOTTEL *(zucht, schreeuwt)* Boeven vangen!

ONDERDEUR Boeven vangen.

BOTVANGER Met pen en papier?

ROZEBOTTEL Zodra je een verdacht figuur in de picture krijgt, dan slinger je hem op de bon.

WORSTWEGER Wie is verdacht?

ONDERDEUR Ja, hè, hè.

ROZEBOTTEL Goeie vraag, Worstvanger.

BOTVANGER Hij is Worstweger, ik ben Botvanger.

ROZEBOTTEL Kop dicht Botweger. Verdacht is ten eerste: hij/zij die zich verdacht ophoudt; ten tweede: hij/zij die zich vercamoefleert in een lange regenjas en een donkere zonnebril; ten vierde: hij/zij die geen volledige bekentenis heeft afgelegd en ten eerste: iedereen die hetzij twee benen heeft, hetzij minder dan twee benen heeft, maar honden zou ik niet uitsluiten.

ONDERDEUR Nou, dat lijkt me duidelijk.

WORSTWEGER Hoe weten we nou dat iemand niet tot het gevolg van de Prins hoort?

ONDERDEUR Ja, hoe zien die eruit?

ROZEBOTTEL Stomme vraag, Worstbot. Al de personen behorende tot het doorluchtige gevolg van zijne Hoogheid de prins zullen verklaren dat zij tot deszulks behoren, dus mensen van dat nivo val je niet lastig.

BOTVANGER En wat doen we dan met verdachten personen?

ONDERDEUR Nou, wat denk je zelf?

ROZEBOTTEL Verdachten worden onverwijld in de boeien geslagen, krijgen een prop in hun mond en worden geblindeerd. Daarna vraag je hun naam en laat je ze een bekentenis tekenen. Wie niet meewerkt is eigenlijk al schuldig, dus die sleep je naar mij. Maar denk erom: altijd beleefd blijven en met twee woorden spreken.

ONDERDEUR Duidelijk? Dan stappen wij maar eens op buurman.

ROZEBOTTEL Mannen, jullie kunnen het.
(Onderdeur en Rozebottel gaan af.)

WORSTWEGER Wanneer worden we afgelost?

ROZEBOTTEL Zo gauw we een nieuwe ploeg hebben. *(af.)*
(stilte)

BOTVANGER Nou, daar staan we dan. *(stilte. Ver weg klinkt een uil.)*

WORSTWEGER Daar staan we dan. *(pauze)*

BOTVANGER Zullen we gaan zitten?

WORSTWEGER Mag dat?

BOTVANGER Waarom niet? *(Ze gaan op de grond zitten, pauze).*

We kunnen ook gaan liggen.

WORSTWEGER Mag dat?

BOTVANGER *Waarom niet? (Ze trekken een kussen onder hun kleren vandaan en gaan met hun hoofd op het kussen liggen. Pauze)*

WORSTWEGER Zo kun je verdachten beter zien aankomen.

BOTVANGER *(gaapt)* Wie was ook al weer verdacht?

Worstvanger *(gaapt)* Iedereen die niet ligt, geloof ik. Of andersom. Of allebei.

BOTVANGER We mogen wel uitkijken.
(Ze vallen in slaap)

(Borachio en Conrado komen op)

BORACHIO Taradieboemdiejee. Die dikke dominee... Heb je nog wat van dat bocht?

CONRADO Sst. Hier, die fles heb ik uit de keuken meegepikt.

BORACHIO *(drinkt)* Pik, pik, pik - ik heb je pik, zei de kip. Tok, tok, tok, jij gaat op stok zei de haan. Hop, hop, hop - in de pan zei de kok. *(hij lacht)*

CONRADO Stil, ze kunnen ons horen.

BORACHIO Hoe kan dat nou? Het is hier hardstikke donker. *(hij struikelt over iets)* Au.
(De wachters schrikken wakker, maar durven zich niet te verroeren)

WORSTWEGER Wat was dat?

CONRADO Wat was dat?

BORACHIO Hee, ik hoor een echo.

CONRADO Jij bent bezopen.

BORACHIO O ja, dan hoor je alles bubbelen in het donker. Ik bedoel dobbelen in het donker.

CONRADO *(neemt ook een slok)* Nou, hoe zat dat met die heldendaden van je?

BORACHIO O ja, waar was ik. Even drinken. O ja, voor u staat de grootste acteur van het westelijk halfmond, meneertje.

CONRADO In ieder geval de meest bezopen acteur.

BORACHIO En de best betaalde. Duizend dukaten voor één schnabbel. Wat zeg je daar van, Babbel?

CONRADO Duizend dukaten voor één klus? Hoe duurder, hoe smeriger denk ik wel eens.

BORACHIO Kan je nagaan. Deze was heeel, heeeeeel goor. (*vette lach*)

WORSTWEGER Zijn deze verdacht, Hubertinus?

BOTVANGER Weet ik het. Draagt-ie een regenjas?

CONRADO Sst. Ik hoor wat.

BORACHIO Ik hoor ook wat. Ik hoor het geld nou al rammelen in mijn broekzak.

CONRADO Nou, vertel, wat moest je doen?

BORACHIO Je kent die vlam van me, Margaretha?

CONRADO Ja natuurlijk.

BORACHIO Waauw, wat een stuk is het toch, wat een kont, wat een voorgevel.

CONRADO Man, dat weten we nou wel. Schiet eens op en geef die fles eens door.

BORACHIO Jij bent gewoon stinkend jaloers. (*drinkt*)

CONRADO Ik ga hier niet op wachten. Ajuu.

WORSTWEGER Nee, blijf!

BOTVANGER Sst!!

WORSTVEGER Anders horen we toch niet wat die ander gedaan heeft?

CONRADO Nou, goed dan.

BORACHIO Wil je nou nog horen wat ik gedaan heb?

WORSTWEGER + CONRADO: Ja-ah!

BOTVANGER Ssst!

CONRADO Wat was dat?

BORACHIO Nou je het zegt, ik hoor ook van alles dubbel. Goed wijntje. (*Hij geeft de fles aan Conrado*)

CONRADO Nou, wat heb je gedaan?

BORACHIO Wat ik gedaan heb? Ik heb d'r effe lekker opgevreëen.

CONRADO Margaretha?

BORACHIO Ik heb het toch niet over de tafelpoot?

CONRADO En daarvoor geeft onze baas jouw duizend dukaten? Dit moet wel het dieptepunt van zijn depressie zijn.

BORACHIO Voor het raam.

CONRADO Je kreeg duizend dukaten voor het raam?

BORACHIO Van Hero.

CONRADO Je kreeg duizend dukaten van Hero?

BORACHIO + WORSTWEGER Luister nou even, ja!

BOTVANGER Ssst!

CONRADO *(kijkt naar de fles)* Dit is raar spul.

BORACHIO *(staccato, om zelf niet de draad kwijt te raken)* Ik heb dus Margaretha - opgevreeën - voor het openstaande raam - van de kamer - van Hero. Daar had ik haar met een smoes naar toegelukt. En dan zei ik steeds zo van *(hijgerig)* O, hee-ho, hee-ho, hee-ho.

CONRADO O. Hee-ho in de kamer van Hero. Je vindt de keukentafel niet opwindend genoeg meer?

BORACHIO Hè, hè. Zodat zij het zouden horen, natuurlijk.

CONRADO Over goor gesproken.

WORSTWEGER + BOTVANGER Wie dan?

BORACHIO *(tegen Conrado)* Claudio en de Prins natuurlijk.

CONRADO Claudio en de prins?

WORSTWEGER + BOTVANGER Claudio en de Prins!

BORACHIO Ja *(vingert in zijn oor)*. En Don Juan natuurlijk.

CONRADO O, maar nu begin ik het te begrijpen.

BOTVANGER Nou, ik niet.

WORSTWEGER Ssst.

CONRADO Don Juan wist natuurlijk dat jij het was, met Margaretha.

BORACHIO Ja! Ja!

CONRADO Terwijl Claudio en de prins dachten..

BORACHIO - dat ik met Hero stond te hee-ho-en.

CONRADO O, ja, ja: hee-ho - He-ro!

BORACHIO Ja, ja, ja! Man, je had die Claudio moeten zien wegstampen. "Ik maak het uit, ik maak het uit!". En de prins zo bleek als een schimmel.

CONRADO En Margaretha had niet in de gaten dat jij haar, hoe zal ik het zeggen, ...

BOTVANGER Verneukte!!

(Borachio en Conrado schrikken op, trekken hun dolk. De fles valt op de grond.)

BORACHIO + CONRADO Wie is daar!?

(Worstweger maakt zich uit de voeten. Borachio en Conrado ontdekken Botvanger en komen dreigend op hem af.)

BOTVANGER Goedenavond. Mocht u tot het gevolg van de prins behoren, heren, dan kan ik u verzekeren dat u er NIET gloeiend bij bent.

BORACHIO Hij heeft alles gehoord.

CONRADO Maak 'm af.

(Worstweger heeft de fles opgepakt en slaat Conrado en Borachio daarmee van achteren neer.)

WORSTWEGER Dit is zeker een stevig wijntje.

BOTVANGER Pfew. Kom op! We brengen de verdachten naar meneer Rozebottel.

(Ze slepen Borachio en Conrado af.)

VIERDE TONEEL

(De kamer van Hero, met raam. Hero is bruidskleding aan het passen, Ursula en Margaretha helpen.)

HERO Ik weet niet wat ik moet kiezen. Was Beatrice er maar, die is altijd zo zeker van zichzelf. Margaretha, wil jij haar niet even halen?

MARGARETHA Jawel juffrouw.

HERO En wil je dat raam dichtdoen? Het tocht hier zo.

MARGARETHA Ja zeker, juffrouw.

URSULA Ik haal haar wel even. Ik zag haar net nog lopen en ik geloof dat ze dringend behoefte heeft aan een opbeurend woord. *(af)*

HERO Ik weet het niet meer. Misschien moet ik maar gewoon in een aardappelzak.

MARGARETHA Maar wat is nou het probleem, juffrouw?

He ro: Ik weet het niet meer. Ik vind die schoenen beeldig bij het tasje passen en het tasje past best wel bij die handschoenen, maar ik vind die handschoenen echt niet bij deze schoenen kunnen.

MARGARETHA En als u het tasje nu weglaat? Of u neemt andere andere handschoenen?

HERO Andere handschoenen? Maar deze heb ik gekregen van Claudio!

MARGARETHA Dan moet u toch het tasje weglaten. Of zullen we andere schoenen doen?

HERO Maar waar moet ik dan op lopen?

MARGARETHA (*zucht*) Lieve juffrouw. Het komt vast goed. U zult er prachtig uitzien.

HERO Ik hoop het maar.

MARGARETHA Desnoods op blote voeten. Uiteindelijk moet alles toch weer uit.

HERO Wat bedoel je?

MARGARETHA Weet u wat een bruidegom het mooist vindt van de mooie kleren van zijn bruid?

HERO Nee.

MARGARETHA Dat hij ze 's avonds uit mag trekken.

HERO Margaretha! Schaam je je niet?

MARGARETHA Waarvoor? Ik zeg het zoals het is. En wat is er mooier voor een vrouw dan haar mooiste kleren uit trekken voor haar geliefde en zich in plaats van kleren door hem te laten bedekken, die zijn mooiste kleren speciaal voor haar heeft uitgetrokken?

HERO Ik krijg er een kleur van.

MARGARETHA Die staat u ook heel mooi. U zult zien, juffrouw: hij past vast als een handschoen.

BEATRICE (*op*) Goedemorgen, lieve Hero.

HERO Goedemorgen, Beatrice! Waar zat je?

BEATRICE O ergens nergens. Je tante zei dat ik je raad moest geven.

HERO Ben je ziek? Je ziet zo bleek.

BEATRICE En jij zo rood.

HERO Uh.. We hadden het over schoenen.

MARGARETHA Ja, en wie de schoen past trekke hem aan.

BEATRICE Wat bedoel je daarmee?

MARGARETHA Dat deze bruidskleren u ook niet zouden misstaan. Als u ze straks, na de plechtigheid heeft afgelegd, juffrouw Hero, kunt u ze dan niet voor een dagje aan juffrouw Beatrice lenen?

BEATRICE Sinds wanneer ben jij zo grappig?

MARGARETHA Sinds u het veel minder bent, denk ik.

BEATRICE Wat wordt ik toch moe van al de grappen en grollen.

HERO Arme nicht. Wat scheelt er dan aan?

MARGARETHA Wat u nodig heeft is een hartversterkertje. Ik heb hier nog een glaasje Benedictine likeur.

BEATRICE Hoezo Benedictine likeur? Waarom Benedictine? Wat bedoel je daar nu weer mee?

MARGARETHA Niets, helemaal niets. Hoezo? U leek me niet zo'n bierdrinker. En toe vallig staat hier nog Benedictine likeur. *(tegen Hero)* Heb ik iets verkeerd gezegd, juffrouw?

HERO Nee Margaretha. Je bent gewoon een flapuit.

MARGARETHA Wat betekent het dan: 'Benedictus'?

HERO Ik zou het niet weten. Weet jij het, Beatrice.

BEATRICE Wel, 'Benedictus' betekent... 'de gezegende' *(Margaretha en Hero proesten het uit)*. Of ook wel 'hij die het goed gezegd heeft'. *(Margaretha en Hero proesten nog harder)*. Ik begrijp werkelijk niet wat er te lachen valt. Dan doe je een keer niet grappig en dan rollen ze over de vloer.

URSULA *(op)* Ze komen, ze komen! De prins, de graaf, signeur Benedict, Don Juan, ze naderen uit de verte in volle gallop. Kom mee!

HERO Waar zijn m'n schoenen? Ach laat ook maar.

(allen af)

VIJFDE TONEEL

(Hal in Leonato's huis. Leonato is zich aan het verkleden. Rozebottel en Onderdeur op.)

LEONATO Goedemorgen agent. Is er iets?

ROZEBOTTEL Hooggeachte heer Leonato. Er is iets, jazeker, er is iets. En er is zelfs meer dan dat.

LEONATO Wat dan? Houdt u het alstublieft beknopt, beste man, want ik heb het bijzonder druk.

ROZEBOTTEL Ik heb een knobbel voor beknoptheid, edele vorst, want als bewakers van de algehele orde en rust houden wij voortdurend de vinger aan de knop van wat zich maatschappelijk afspeelt.

ONDERDEUR Mijn buurman hier bedoelt dat er zich vanacht iets afspeelde...

ROZEBOTTEL Dank voor uw interveniëntie, buurman, maar als u mij niet kwalijk neemt, lijkt het mij toch beter dat het bevoegd gezag in de daarvoor bestemde termen het voorbijgevallen delict decreteert.

LEONATO Heren, wat is er?

ROZEBOTTEL Juist. Wat is er? Wat is er niet? Dat is de vraag. Wij van het bevoegd gezag zijn dag en nacht met die vraag in touw, zonder dat het altijd lukt om er een eind aan vast te knopen.

LEONATO De feiten graag, de feiten.

ROZEBOTTEL Juist In feite draait het altijd om de feiten, de feiten en de feiten alleen. Dat houd ik buurman Onderdeur hier ook altijd voor. Alle non-feiten dienen onverwijld te worden verwijderd en vernietigd, zodat alleen blote feiten boven het water op tafel komen drijven.

LEONATO Nou? En?

ONDERDEUR We hebben twee dronkelappen aangehouden.

ROZEBOTTEL Mag ik even ja? Als we alle feiten zomaar onoordeelkundig door elkaar gaan husselen, dan loopt de procedure in de duizenden, ja? Willen wij dat? Nee, dat willen wij niet. *(tegen Leonato)* Een beste man, mijn hoogbegeerde vorst, geen kwaad woord, maar buurman hier snapt als leek niet altijd dat als er twee mannen op een paard zitten, er èèn achterop zit en dat God dat niet anders gewild had, anders had hij de paarden wel anders gemaakt.

LEONATO Heren, het was u misschien nog niet opgevallen, maar ik heb geen tijd. Vertelt u mij nu onmiddellijk wat er met die dronkelappen is. Ik sta met de deurklink in de hand.

ROZEBOTTEL O ja? Neemt u me niet kwalijk, hoogheid. Dat was me niet opgevallen. Wel, ik zal terstond en recht door zee terzake komen, zoals u dat van mij niet anders gewend bent. De zaak zit namelijk zo: hedennacht zijn in kennelijke staat ten uwent -

LEONATO Waar?

ONDERDEUR In de tuin.

ROZEBOTTEL Ten uwent en alhier dus twee hoogst suspecte motieven ingerekend -

LEONATO Motieven?

ONDERDEUR Boeven.

ROZEBOTTEL - uitgerekend door de moedige inzet van een door mij persoonlijk afgetraind kops van onze vrijwillige veiligheidswaakwacht. Voornoemde motieven hebben blijk gegeven van onbetamelijk gebruik van taal en zeden en zijn derhalve voor zeker in bewaring gesteld.

LEONATO En nu?

ROZEBOTTEL Graag hadden wij voornoemde motieven onder verhoor geworpen in uw hoge persoonlijke aanwezigheid.

ONDERDEUR Ze hebben iemand bedrogen.

ROZEBOTTEL Hun onschuld staat nog ter bewijsvoering zolang ze verdacht zijn, buurman.

BODE *(op)* Heer Leonato. U wordt verwacht. De bruiloft gaat beginnen.

LEONATO Heren, uw tijd is op. Verhoort u die twee lieden zelf maar, en brengt u mij morgen verslag uit. *(loopt weg)* Op één A-viertje graag.

(af, met bode)

ROZEBOTTEL Een briljant idee! Op naar het cachot! Deze smeerlappen mogen bidden en smeken wat ze willen, wij zullen ze genadeloos verhoren. Buurman, licht onze vrijwillige nachtwachters van hun bed en gelast hen pen en schrijfgierief mede te nemen.

ONDERDEUR Tot straks.

ROZEBOTTEL En, buurman...

ONDERDEUR Ja?

ROZEBOTTEL Valt u mij alstublieft niet voortdurend in de rede, ja?

(Onderdeur knikt heftig 'nee'; ieder naar een andere kant af.)

VIERDE BEDRIJF

EERSTE TONEEL

(In een kapel, voor het altaar. Claudio, don Pedro, don Juan, Pater Franciscus, Antonio, Ursula, Beatrice, e. a. [NB Maar niet Marghareta.] Op komt Leonato, die zijn dochter Hero aan zijn arm naar het altaar voert.)

- PATER Welkom, u allen hier bijeen, bij de inzegening van dit huwelijk. Graaf Claudio, edele heer, zijt gij hier om deze dame te trouwen?
- CLAUDIO Nee.
- PATER Nee?
- LEONATO Nee, eerwaarde. Gij zijt hier om hem en haar te trouwen. Hij is hier om mèt haar te trouwen.
- PATER Juist. Jonkvrouw, zijt gij hier om met deze graaf te trouwen?
- HERO Ja.
- PATER En is hier iemand die enig beletsel weet tegen dit voorgenomen huwelijk? Laat hem naar voren komen en spreken, of voor altijd zwijgen.
- LEONATO Die is er niet, dus u mag doorgaan.
- DON PEDRO Die is er wel.
- CLAUDIO Vorst Leonato, geeft u mij dit meisje, uw dochter, uit vrije wil en met een zuiver geweten?
- BENEDICT Hoort dit erbij?
- LEONATO Wel, waarde graaf, zeer zeker.
- CLAUDIO En zuiver?
- LEONATO Ik geef u haar zo zuiver als ik haar van haar moeder gekregen heb.
- CLAUDIO Hoe kan ik een gift van deze waarde ooit teruggeven met een gave van gelijke waarde?
- DON PEDRO Niets, tenzij u haar zelf terug geeft aan de gever.
- CLAUDIO Dank u Prins, voor dat goed advies.
Ik zal de daad nu voegen bij het woord.
Hier, Leonato, heeft u uw rotte vrucht retour
Geef hem niet weg aan een eerlijk man,
want haar eer is niet meer dan schone schijn.

Zie, hoe zij hier in onschuld staat te blozen
Wie zou niet zweren dat ze maagd was?
Wie zou niet geloven dat ze is wat ze schijnt.
Maar ze is het niet. Ze is het zeker niet.
Ze heeft haar onschuld laten stelen.
Haar blos duidt slechts op haar schande.

- LEONATO Wat zegt u daar?
- CLAUDIO Dat ik haar niet zal trouwen, voor geen goud
zal ik mij verbinden met zo'n schandvlek.
- LEONATO Maar waarde graaf, als u misschien door
eigen toedoen haar weerstand heeft gebroken,
haar vroegtijdig hebt verleid tot -
- CLAUDIO Ik weet wat u wilt zeggen: als ik haar nam
voor het huwelijk werd gesloten, dan nam zij
mij als haar toekomstige man, dan had ik
alleen te vroeg de vrouw omhelsd, die niets
liever wilde.
Nee, Leonato.
Nooit heb ik haar verleid tot iets onoirbaars,
als broer tegenover zus heb ik mij gedragen,
met niet anders dan schuchtere liefde.
- HERO En scheen ik jou dan ooit iets anders toe?
- CLAUDIO Vervloek de schijn. Ik ruk dat masker af.
Jij leek mij een godin, zoals Diana, kuis,
die zich door geen enkele man ooit liet verleiden,
maar jij bent erger dan Venus, erger dan
een loopse teef.
- HERO Wat mankeert u dat zo gemeen spreekt?
- LEONATO Zegt u dan wat, mijn waarde Prins.
- DON PEDRO Wat moet ik zeggen?
Ik ben beledigd nu blijkt dat ik mijn best deed
om mijn beste vriend te laten huwen met een slet.
- LEONATO Hoor ik die woorden werkelijk, of droom ik ze?
- DON JUAN U hoort ze, heer, en wat u hoort is waar.
- BENEDICT Dit heeft niet echt iets van een bruiloft.
- HERO 'Waar', mijn God.
- CLAUDIO Zeg mij: ben ik Claudio?
Is dit de Prins? En dit zijn broer? Ja of nee?
En lijkt zij op Hero? Zie ik het wel goed?

LEONATO Waar wilt u heen? Waar dient dit toe?

CLAUDIO Een vraag maar, Leonato, een vraag maar
wil ik voorleggen aan uw dochter Hero.
Vraagt u haar om naar waarheid te antwoorden.

LEONATO Dat zal ze zeker. Zul je dat, mijn kind?

HERO Lieve hemel sta me bij. Waarom wordt ik
hier plots onderwerpen aan een verhoor?

CLAUDIO Wie was de man met wie jij gistemacht
voor het raam van je kamer samen was,
tussen twaalf en één? Antwoord daar eens op,
maagd!

HERO Ik heb met geen man gesproken op dat uur.

DON PEDRO Ze liegt. Het spijt mij dat u dit moet horen.
Mijn broer, de graaf en ik, wij alle drie
hebben haar duidelijk op dat uur gehoord
Ze vree met een of andere geile ploert,
die ronduit sprak over talloze afspraakjes,
die hij met haar had, 's nachts in het geheim.

DON JUAN Dergelijk schunnige zaken zou een
fatsoenlijk dochter niet eens mogen horen.
Haar gedrag is gênant en een schande.

CLAUDIO O, Hero, Hero. Wat een Hero zou je zijn
als je geweest was wat je leek. Als slechts
de helft van je uiterlijke schoonheid
gelijk was aan je ziel, je hart en je gedrag.
Vaarwel, bedriegelijke geliefde.
Vaarwel, mooiste, die het lelijkste deed.
Nooit meer zal ik de liefde nog proeven.
Na jouw bedrog zal achterdocht mijn blik
vertroebelen. Wie zegt mij dat alles
wat mooi lijkt, zuiver, puur en echt, het is,
en niet iets anders, smerig, lelijk, vals.

LEONATO Ik voel de punt van een dolk in mijn borst.

(Hero valt in onmacht.)

BEATRICE Nichtje, liefje? Wat gebeurt er?

DON JUAN Laten we gaan. Ze stikt in haar leugens.
Wat aan 't licht kwam, is meer dan zijn aankan.
Kom.

(Don Pedro, don Juan en don Claudio af)

BENEDICT Hoe is het met haar?

BEATRICE Dood. Help, ze is dood.
Hero, liefje. Oom, help, Benedict, toe.

LEONATO Laat de dood haar maar halen, laat haar gaan.
De dood alleen kan haar schande wissen.

BEATRICE Hero, hoor je me?

PATER Ze ademt. Hou voll!

LEONATO Leeft ze dan nog?

PATER En waarom zou ze niet?

LEONATO Waarom niet? Omdat niets deze schande kan overleven. Hoe moet zij leven met het merkteken van haar schuld, gekerfd op haar naam, op ons huis gebrand. Ooit heb ik geklaagd over de gierigheid van de natuur, die mij maar één kind gaf. Was het mij maar nooit gegeven, dat ene. Ooit leek ze mij zo lief, zuiver, eerlijk. Aan niets ter wereld hoefde ik te hechten, omdat zij mijn alles was, mijn wereld, de troost van mijn bestaan - en nu, nu is er niets om voor te leven, niets dat deze schande ooit nog weg kan wassen.

BENEDICT Alstublieft heer, kalm, kalm. Ik kan het nog niet bevatten wat hier gebeurd is.

BEATRICE Ik zweer het: mijn nicht is vals belasterd!

BENEDICT Mevrouw, sliep u op haar kamer, die nacht?

BEATRICE Nee, deze keer niet, maar tot die nacht heb ik een heel jaar bij haar gelogeed.

LEONATO Ziet u! Ziet u! Niemand was toen bij haar. Liegen die beide heren soms? Liegt Claudio? Hij had haar lief, hilde bittere tranen, terwijl hij haar beschuldigde. Laat ons weggaan, verdwijnen, sterven.

PATER Luistert u!
Ik heb tot nu steeds gezwegen, omdat ik al die tijd moest kijken naar het gezicht van deze jonge vrouw. En wat ik zag was geen schaamte voor een wandaad, die zij heeft bedreven, maar schaamrood voor het lelijks waarvan men naar beticht. Zij is een engel die men voor duivel

wordt ze betreurd, beklagd, bewonderd.
Zo is toch de mens: dat hij niet acht
wat hij bezit, maar ophemelt, wat hij
heeft verloren. Zo zal het ook gaan met
Claudio. Zodra hij van haar dood hoort,
zal hij denken dat ze door zijn woord
is vermoord. In gedachten zal hij haar zien
zoals ze was vóór hij haar beschuldigde:
zacht, trouw, eerlijk en onschuldig. Precies
zoals ik net zag hoe ze werkelijk is.
Doodgewaand komt ze weer tot leven
in z'n dromen en treurnis om haar verlies
zal omslaan in berouw en dan in spijt
over die harde woorden die zijn gezegd
en die hij misschien voor waar hield,
maar die nooit overeen komen met 't beeld
waarin hij zag en nog ziet wie ze was
en wie ze is.

BENEDICT En hoe helpt dat Hero?

PATER Het geeft ons de tijd om het lot te keren.
Claudio en de Prins zullen zich bezinnen.
Wie weet ontdekken we de ware toedracht
en dan wordt deze schande uitgewist.
En zelfs in het ergste geval, mocht haar
naam bezoedeld blijven, dan kan ze naar
een klooster, of een ander oord ver weg
waar geen kwade tongen haar belasteren.
Maar ik geloof heilig dat deze bruid ooit
hier zal stralen, op een gelukkiger dag.

BENEDICT Signeur Leonato, volg deze raad
Hoewel de vriendschap mij, zoals u weet,
bindt aan Claudio en aan de Prins
heeft u mijn woord dat ik zal zwijgen
en trouw aan deze zaak zal zijn, tot het
bittere of blijde eind.

LEONATO In deze zee
van verdriet klamp ik mij vast aan de dunste
strohalm.

PATER Dan is het besloten. Kom mee.
Vreemd misère vraagt om een vreemd medicijn.
Sterf om te leven, juffrouw. Uw bruidskleed
droeg u vandaag helaas te vroeg, maar
zij komt nog van pas. Wacht af en houdt moed.

*(Pater, Leonato, Hero en anderen af. Alleen Benedict en Beatrice blijven
achter.)*

BENEDICT U zweeg. U zwijgt. Beatrice, heeft u gehuild?

BEATRICE Ja, en daar zal ik nog lang mee doorgaan.

BENEDICT Dat hoeft toch niet?

BEATRICE Ik doe het geheel uit vrije wil, met liefde.

BENEDICT Ik ben er van overtuigd dat uw nichtje onrecht is aangedaan.

BEATRICE Ha. Hoe zou ik de man belonen dat dat reperaren kan.

BENEDICT Hoe dan? Ik wil u graag die dienst bewijzen, uit vriendschap. Maar hoe?

BEATRICE Ik ben bang dat u niet de vriend bent die dat kan.

BENEDICT Voor u zou ik het willen doen. Het is vreemd, maar er is niets op deze wereld, waarvan ik zoveel hou, als van jou.

BEATRICE Ach wat is vreemd? Er zijn vreemdere dingen. Ik zou nu kunnen zweren dat ik van jou houd. Is dat niet vreemd? Ik bedoel, ik doe het niet. Ik zal ook niet het tegendeel beweren. Ik zeg alleen.. Ik weet niet wat ik zeg. Ik heb zo te doen met Hero.

BENEDICT Ja. *(stilte)* Beatrice, je hebt het gezegd.

BEATRICE Wat heb ik gezegd?

BENEDICT Dat je van mij houdt.

BEATRICE Heb je dat onthouden?

BENEDICT Het is jou ook niet ontgaan.

BEATRICE Alles ontgaat me. De wereld vliegt in razernij voorbij. Haar eer, haar naam, wat geeft het? Ik zie alleen dat ze te verbijsterd is voor tranen. En daar vlieg jij. En ik. En wij. Ik weet niet mee wat ik voel, ik zou een ongeluk -

BENEDICT Wat voor ongeluk?

BEATRICE Je hebt me net op tijd onderbroken. Ik wou net zeggen dat ik van je houd.

BENEDICT Gelukkig.

BEATRICE Ik hou zoveel van je dat ik geen woorden meer over heb om te spreken. Ze zijn op, doorgeslikt.

BENEDICT Beatrice, zeg wat je wilt. Wat kan ik voor je doen?

BEATRICE Hmm-mm.

BENEDICT Zeg het. Ik doe het.

(stilte)

- BEATRICE Dood Claudio.
- BENEDICT Voor niets ter wereld.
- BEATRICE Dan niet. Vaarwel. *(ze gaat)*
- BENEDICT Blijf! Lieve Beatrice, blijf.
- BEATRICE Voor niets ter wereld. Laat me los. Spaar me je liefde. Ik ga.
- BENEDICT Beatrice.
- BEATRICE Nee, genoeg. Laat me gaan.
- BENEDICT Laat me je vriend zijn.
- BEATRICE O, je wilt liever mijn vriend zijn, dan vechten met mijn vijand?
- BENEDICT Is Claudio jouw vijand?
- BEATRICE Hij heeft laten zien dat hij een schurk is van de ergste soort. Hij heeft mijn hartsvriendin belasterd, door het slijk gehaald en in stukken gescheurd. Ik wou dat ik een man was. Wat? Haar eerst op handen dragen en dan, als hun handen door ringen worden verbonden, haar voor het oog van de hele wereld neerstoten met valse beschuldigingen, onterechte aantijgingen, gemene vuilspuiterij...? O, mijn god, ik wou dat ik een man was. Ik zou zijn hart opeten op het marktplein.
- BENEDICT Luister Beatrice.
- BEATRICE Bij het raam staan praten met een man! Afspraakjes! Wat een fabel.
- BENEDICT Maar Beatrice, luister..
- BEATRICE Die zachte, lieve Hero! Ze is te schande gemaakt, ze is vernederd en kapot gemaakt.
- BENEDICT Bea -
- BEATRICE Prinsen en graven! O, wat een nobele vorsten, wat een edele inborst. Hoe hoog verheven hebben uw edelen het immer bij het rechte eind. Duimzuigers zijn het! En dan die beminnelijke aanstaande echtgenoot. Was ik een man om die man een lesje te leren. Had ik maar een vriend die die man een lesje wilde leren. Maar de mannen zijn mak. Ze bewijzen hun dapperheid door de deur voor je open te houden. Als ik dan geen man kan worden, dan zal ik maar vrouw blijven en als een vrouw blijven jammeren tot ik een uitgedroogde pruim ben.
- BEATRICE Wacht, lieve Beatrice. Pak mijn hand. Ik houd van je.

BEATRICE Als jij van me houdt, gebruik die hand dan niet alleen om mij mee te strelen.

BENEDICT Je weet zeker dat Claudio Hero onrechtvaardig behandeld heeft?

BEATRICE Meer zeker kan iemand niet zijn.

BENEDICT Goed dan. Ik daag hem uit tot een duel. Laat mij je hand kussen voor ik ga. (*Beatrice kust ook Benedicts hand*) Met deze hand zal ik Claudio rekenschap af laten leggen, voor ik hem weer in de jouwe leg. Ga en troost je nichtje. Ik ga zeggen dat ze dood is. Tot later.

(*beiden af.*)

TWEEDE TONEEL

(*In de gevangenis. Rozebottel, Onderdeur en de twee nachtwachters met een gebonden Borachio en Conrado komen op.*)

ROZEBOTTEL Bij verstek van het gezag van hoger hand zijn wij al thans bevoegd verklaard tot het uithoren van verdachten in dier voege tot deszelve zullen bekennen, hetgeen hen ter lastering gelegen is geworden.

ONDERDEUR Tenzij ze natuurlijk onschuldig zijn.

ROZEBOTTEL Tenzij ze wát?

ONDERDEUR Onschuldig zijn. Het niet gedaan hebben.

ROZEBOTTEL Was jij erbij, buurman?

ONDERDEUR Nee, ik was er niet bij.

ROZEBOTTEL Juist. Deze suspecte sujetten zijn er wel bij. Gloeiend. Juist. Ik ga horen. Wie schrijft?

WORSTWEGER Hij kan schrijven.

ROZEBOTTEL Juist. Schrijf alles op wat je hoort. Wie leest?

BOTVANGER Hij kan lezen.

ROZEBOTTEL Juist. Wat staat daar?

WORSTWEGER (*Kijkt op het papier*) Niets.

ROZEBOTTEL Heel goed. Hierop voltrekt zich aanstonds het wonder der vrijwillige schuldbekentenis. Wie zijn de verdachten?

ONDERDEUR Die staan hier voor u.

ROZEBOTTEL Buurman, draag ik een bril?

BORACHIO Hoe lang duurt deze flauwekul?

ROZEBOTTEL Noteer, verdachte A beledigt gezag.

CONRADO Dit is toch niet te geloven.

BOTVANGER '... be- le- dig-t ge- ..'

ROZEBOTTEL Noteer, verdachte B ook schuldig. Wat staat daar?

WORSTWEGER 'Ook schuldig.'

ROZEBOTTEL Heren, u hangt.

ONDERDEUR Moeten we ze niet ondervragen over vannacht?

BORACHIO Ik ontken alles.

ROZEBOTTEL Noteer.

CONRADO Ik ook.

ROZEBOTTEL Jij niet. Hij.

CONRADO Ik ontkent ook alles.

BOTVANGER "Jij niet. Hij", moet ik dat ook opschrijven?

ROZEBOTTEL We gaan hier niet alles dubbel doen. Ze ontkennen. Schrijf dat maar op. Dat is al erg genoeg. Ze hangen.

ONDERDEUR Maar wat ontkennen ze?

BOTVANGER En hoe heten ze eigenlijk?

ROZEBOTTEL Niet allemaal door elkaar. Dergelijke procedures dienen tot op de letter secuur te worden vervolgd. Geen interrupties, graag. Goed. Jij daar. Naam.

BORACHIO Voor jou geen 'jij daar', vlerk. Ik wens behoorlijk te worden aangesproken. Ik ben onder-officier in het leger van Don Pedro en mijn naam is Borachio.

ROZEBOTTEL Vlerk!?

BOTVANGER Vlerk.

ROZEBOTTEL Vlerk?

WORSTWEGER *(leest)* Vlerk.

ONDERDEUR En u meneer?

CONRADO Conrado, ook onder-officier in het leger van Don Pedro.

ROZEBOTTEL Noteer vlerk.

BOTVANGER Wat meneer?

ONDERDEUR Borachio en Conrado. (*Botvanger noteert.*) Maar buurman, wij mochten toch niemand aanhouden uit het gevolg van de Prins?

ROZEBOTTEL Nood breekt wet. Als ze maar bekennen.

BORACHIO Ik ontken alles.

CONRADO Ik ook.

ROZEBOTTEL Dat is een ernstig letsel in lopend onderzoek. (*zacht tegen Onderdeur*) Ik heb mijn duimschroeven thuis laten liggen.

ONDERDEUR Maar wát ontkennen ze?

ROZEBOTTEL Alles, u hoort ze toch?

WORSTWEGER Nou, ik denk dat hij daar tegen hem hier zei, dat-ie duizend dukaten van een of andere andere Don Jan kreeg om net te doen alsof hij stond te vrijen met zijn meissie terwijl dan de Prins met Claudio stond toe te gluren en dachten - maar dat was dus helemaal niet zo - dat hij, deze hier dus, een viespeuk was die met de dochter van onze vorst Leonato aan het vozen was, wat dus niet zo was, want die was er geeneens bij, die dochter, terwijl hij - ik bedoel Claudio. Effe wachten.. - hoe zat het nou? Nee, dat was het wel.

BOTVANGER '... was het wel'.

WORSTWEGER O ja! Dat dus daarom zodat Claudio dan niet met onze Hero zou trouwen, omdat die - die Claudio dus, niet onze Hero natuurlijk - dan dacht dat ze een soort afgelikte boterham was.

BOTVANGER ... 'af- ge- lik- te bo- ter- ham'. Heb ik! (*Onderdeur leest het na.*)

ONDERDEUR Hebben ze dat letterlijk gezegd?

WORSTWEGER Letterlijk meneer.

BOTVANGER En figuurlijk, meneer.

ONDERDEUR Die hangen.

ROZEBOTTEL Maar ze ontkennen.

BOTVANGER (*Tegen Worstweger*) Waarom is het eigenlijk 'bo- ter - ham' en niet 'brood tram'?

WORSTWEGER Tsja. Waarom 'af- ge- likt'? Wie likt er nou aan een broodram?

BODE Agent Rozebottel! De dochter van onze vorst Leonato is plotseling overleden!

ONDERDEUR Wat verschrikkelijk! Zij was de Diana van ons vorstendom.

BODE U dient onmiddellijk kond te doen van haar overlijden en van de begrafenis.

ROZEBOTTEL Een trieste taak glijdt van mijn schouders. Heren, ik groet u.

ONDERDEUR Maar moeten we deze sujetten niet voorleiden aan de vorst?

ROZEBOTTEL Zelfs jij, buurman Onderdeur, moet toch inzien dat onze dieptreurige vorst nu wel wat anders bij zijn hoofd heeft. Naar het cachot met die delikwinten. Zet ze maar op water en broodtrammen.

(Worstweger en Botvanger voeren de geboeide Borachio en Conrado af. Rozebottel, Onderdeur en de Bode gaan aan de andere kant af.)

ONDERDEUR Ik mis natuurlijk uw deskundigheid, maar ik vraag me toch af...

ROZEBOTTEL Spij-ker-harde bekentenissen hebben we nodig. 'Vlerk' noemde hij het bevoegd gezag, 'vlerk!' Misschien zijn duimschroeven wel wat uit de mode. Als ik het eens met tepelklemmen probeerde?

(allen af)

VIJFDE BEDRIJF

EERSTE TONEEL

(Voor Leonato's huis. Leonato en Antonio komen naar buiten.)

- ANTONIO Rustig broer, rustig. Je maakt jezelf op deze manier kapot. Echt, het is niet verstandig om je zo in je verdriet te verdrinken.
- LEONATO Alsjeblieft, bespaar me je raad
Probeer mij niet te troosten
want je woorden gaan als water door een zeef.
Noem mij een vader die zó hield van zijn kind,
die leefde voor het leven van zijn dochter
die de wereld liefhad louter en alleen
omdat hij háár liefhad en die die liefde,
zijn wereld, verloren en vernietigd zag.
Ken jij die? Ken jij die? Haal hem en laat hij
zijn verdriet met het mijne komen meten.
Laat hij mij van geduld en berusting spreken.
Maar zo'n man - zo'n man bestaat niet.
Die praat niet met afgetrapte wijsheden
over kalmte en aanvaarding.
Dat doen doen alleen die lieden
die de pijn niet voelen en het verdriet
van anderen niet aan kunnen zien.
Die spreken van verstand en rust -
tot het noodlot hen op de lippen kust.
Dan razen zij even hard of harder.
Dus, broer, praat mij niet van rust.
Mijn pijn raast harder dan jouw goede raad.
- ANTONIO Grote mensen zijn soms net kleine kinderen.
- LEONATO Laat jij je kiezen maar eens trekken zonder verdoving.
- ANTONIO Als je niet luisteren wilt, geef dan tenminste antwoord op een simpele vraag. Ja?
- LEONATO Ja.
- ANTONIO Hero's naam is te schande gemaakt en die van jou. Ja?
- LEONATO Ja.
- ANTONIO Jij en ik en zij - wij weten dat zij niet de oorzaak van die schande is. Ja?
- LEONATO *(lichte aarzelings)* Jawel.

ANTONIO Misschien is haar toekomst verwoest en ligt jouw naam voorgoed op straat, misschien. Maar is haar liefde voor jou veranderd of die van jou voor haar? Ja of nee?

LEONATO *(idem)* Nee.

ANTONIO Is het dan niet beter om je wanhoop los te laten op de heren die haar schade berokkendend? In plaats van tranen sproeien met die arme man van jou die ècht zijn dochter heeft verloren?

LEONATO Ja. Ik denk het wel, ja. Dat is nou het eerste verstandige woord dat ik van je hoor.

ANTONIO Het was ook de eerste keer dat je me aan het woord liet.
(Don Pedro en Claudio komen gehaast (te paard) op.)

DON PEDRO Heren. Goedemorgen.

CLAUDIO Goedemorgen, heren.

ANTONIO Aha. Goed dat ik de heren tref.

DON PEDRO Wij zijn helaas nogal gehaast.

LEONATO O, de heren hebben haast? Druk, druk, druk? Dan heb ik niets gezegd. Gaat u er vooral gauw vandoor. Dààg.

DON PEDRO Waarom ruzie zoeken, beste man?

ANTONIO Waarom niet, minder beste man?

CLAUDIO Wat hebben wij hem misdaan?

LEONATO Wat heb jij misdaan, hypokriet? Moet ik je dat vertellen? *(Hij maakt een beweging naar Claudio die naar zijn zwaard grijpt.)* Ja, grijp je zwaard maar. Ik ben niet ban voor je.

CLAUDIO Ik greep niet naar mijn zwaard. Ik respecteer uw leeftijd. Ik zoek geen ruzie, waarde heer.

LEONATO Deze waarde heer heeft niet zoveel waarde meer, jongeheer. Jij hebt mij van mijn waardigheid beroofd èn die van mijn dochter is door jou geroofd. Wat heb ik aan jouw respect voor mijn grijze haren, nadat jij mij gekrenkt hebt en vooral nadat jij mijn liefste, mijn dochter, zo diep hebt gekwetst? Ik daag je uit tot een duel. Mijn botten mogen dan broos zijn als dor hout, ik spies je hart - als je dat hebt - even graag aan mijn degen als ik mezelf door jou laat vermoorden. O, wil je nog weten hoe het met haar gaat? Of kan je dat niets meer schelen? Wel, jij hebt haar vermoord. Zo lief en onschuldig als zij was! En nu ligt ze daar in ons familiegraf, als enige met schande beladen, dankzij jouw valse beschuldiging. Kom maar op en maak mij ook maar van kant, jij moordenaar.

CLAUDIO Moordenaar?

LEONATO Dubbele moordenaar!

DON PEDRO U gaat te ver, geachte heer.

CLAUDIO Laten we gaan. Hier heb ik niets mee te maken.

ANTONIO *(heeft stiekem de degen van Don Pedro ontfutselt)*
Als je te laf bent om tegen hem te vechten,
vecht dan tegen mij. Lafaard. Moordenaar.
Melkmuil. Halve held.

LEONATO Broer.

ANTONIO Laat me.
Ik hield van mijn nichtje zoals hij van haar hield
als vader. Dood is ze, vermoord door laster,
te schande gemaakt door schurken.

LEONATO Antonio, toe nou.

ANTONIO Laat me. Wel, waar blijven jullie nou, soldaatjes?
Salonhelden. Als jullie een arm kind met woorden kunnen doden,
kunnen jullie toch wel twee ouwe lullen een doodsteek geven?

LEONATO Ton, please!

ANTONIO Bemoei je er niet mee. Ik ben jonger dan jij. Ik sla ze tot moes.

DON PEDRO Heren, heren! Wij hebben niets uit te vechten.
Wij zijn bijzonder bedroefd door het nieuws van uw dochters dood.
Maar, op mijn woord van eer, zij werd beticht van feiten
die bewezen zijn.

LEONATO Niet waar, niet waar!

DON PEDRO Genoeg! Genoeg, nu!

LEONATO Goed dan. Kom broer, laat hen. Wij krijgen onze genoegdoening nog.

ANTONIO En of we die krijgen. *(Hij gooit Don Pedro's degen op de grond.)* Heren, u
zult dit bezuren.

(Leonato en Antonio af. Aan de andere kant komt Benedict op.)

CLAUDIO Tjonge jonge. Die oude knarren knarsen nog best.

DON PEDRO *(pakt zijn degen op.)* Daar komt gelukkig de man die we zoeken.

CLAUDIO Benedict, daar ben je! Nog nieuws?

BENEDICT Mijn heer. Jongeman. Gegroet.

CLAUDIO Je hebt ons net op tijd gered uit de klauwen van twee oude leeuwen. Het scheelde geen haar of ze hadden onze neus afgehaald.

DON PEDRO Leonato en zijn broer. Als het echt tot vechten was gekomen, hadden ze hun mannetje gestaan.

BENEDICT Wie vecht voor een gerechte zaak vindt vanzelf echte moed. Ik zocht u heren.

CLAUDIO Wij zochten jou, Benedict. Wij zitten wat bij de pakken neer en hebben dringend behoefte aan jouw spitse prikkels.

BENEDICT Ik heb dringend geen behoefte aan jouw gebrek aan humor.

DON PEDRO Hij lijkt warempel boos.

CLAUDIO Hij kijkt boos en hij ziet bleek. Ben je je vrijgezellenvrolijkheid verloren, beste Benedict?

BENEDICT Jij hebt wat verloren en als het aan mij ligt ben je ook verloren.

CLAUDIO Is dat alweer een uitnodiging voor een duel.

BENEDICT Jawel, vriend. Ooit was je mijn vriend. Nu noem ik je een schoft. Zie je mij lachen? Maak ik grapjes? *(hij werpt een handschoen voor Claudio op de grond)* Ik zal je het lachen doen vergaan. Neem mijn uitdaging aan, of ik zal je lafheid rondbazuinen.

DON PEDRO En wat is de aanklacht?

BENEDICT *(tegen Claudio)* Door jouw laster heb je een onschuldig meisje omgebracht. Haar dood leg ik jou ten laste. Krijg ik nog antwoord op mijn vraag?

CLAUDIO Je krijgt zoveel antwoorden als je maar wilt. Een uitnodiging? Graag! Hoe laat? En waar? Ik zal er zijn. Uitgaanskledij verplicht, neem ik aan? Ik kom in vol ornaat. Is er ook publiek? Muziek?

BENEDICT Wat ben je geestig, Claudio. Neem het vooral luchtig op. Een zeepbel spat vanzelf kapot.

DON PEDRO Waar is jouw geestigheid gebleven, Benedict? Weet je wat Beatrice laatst zij over jouw geestigheid? "Benedict is even geestig als een vlieger die niet op wil. Het ene moment schiet hij omhoog, het volgende ijlt hij pijlsnel naar de grond, zijn ware bestemming." "Vliegt hij dan niet vrolijk in het rond? Hij doet toch niemand kwaad?", probeerde ik nog. "Hij doet geen vlieg kwaad", zei ze, "maar het is geen hoogvlieger. Zijn gezwets doet zeer aan je oren. Mat hij zijn daden even breed uit als zijn woorden, dan kon hij zich met de groten der aarde vergelijken. Maar nu lijkt hij meer op een leeglopende ballon." Zo ging ze maar door. Ze keerde je binnenste buiten als een oude jas.

CLAUDIO En je kon zien dat ze de jas graag had aangetrokken als niet alles verkeerd om had gezeten.

DON PEDRO Met al dat afstoten en aantrekken duurt het niet lang voor we jouw witte portret boven de deur van het bordeel moeten spijkeren.

BENEDICT Over zwetsen gesproken. U kletst maar rustig een eind weg. Ik heb gezegd wat ik heb gezegd. U beiden hebt met uw gezwets een lief, onschuldig meisje de dood in gejaagd. En waarom is uw broer halsoverkop uit Sicilië vertrokken? Wist u dat nog niet? Heren gegroet. U zie ik binnenkort. Vergeet uw wapen niet te slijpen. Er zal bloed vloeien.
(af)

DON PEDRO Hij meent het.

CLAUDIO Hij is bloedserius. Zo ken ik hem niet. Sinds Beatrice is hij veranderd.

DON PEDRO Hij heeft je werkelijk tot een duel uitgedaagd?

CLAUDIO In alle ernst.

DON PEDRO Maar wacht eens even. Don Juan is plotseling vertrokken. Zei hij dat niet? Mijn broer verlaat ons zomaar, zonder iets te laten weten... Wat heeft dit te betekenen?

(Harry Rozebottel, Johannes Worstweger en Hubertinus Botvanger komen op. De laatste twee voeren de geboeide, onwillige Conrado en Borachio met zich mee.)

ROZEBOTTEL Doorlopen, lamlendelingen. Het is over en uit met slabakken en draineren. Het zwaard der gerechtigheid zal zijn loop nemen en jullie tot op het bot kaal plukken. Wij zullen doorgaan.

DON PEDRO Zijn dat niet twee mannen van mijn broer? Ik herken Borachio.

CLAUDIO Hoor eens wat die wachters te zeggen hebben.

DON PEDRO Dag dienaren van de wet. Wat voor misdrijf hebben die twee mannen gepleegd?

ROZEBOTTEL Dat zal ik u eens haarfijntjes uit de doeken leggen, weledelbeleeftste. Ten eerste. Deze schurken hebben het gepresteerd om zonder blikken of blozen valsheid in woord en gebaar te verplegen. Ten tweede hebben zij zulks schaamteloos ontkend en genegeerd. Bovendien zeiden ze zelfs dat het niet waar was. En ten slotte zijn het aartsleugenaars die de naakte waarheid verkrachten. Ten zevende klopt er geen hout van alle steekhoudende argumentaties die zijn aanvoeren. Begrijpt u?

DON PEDRO Ten eerste vroeg ik wat hun misdrijf was. Ten tweede wat ze misdaan hebben. En ten zesde en ten laatste welke overtreding hen door u ten laste wordt gelegd. Begrijpt u?

CLAUDIO Voorzover hij ze allemaal op een rijtje heeft begriipt hij het vast.

DON PEDRO Borachio, waarom zijn jullie gevangen genomen? Deze dienaar van de wet is te scherpzinnig om begrepen te worden.

BORACHIO Mijn heer, ik smeek u. Hoort u mijn bekentenis aan en laat de graaf dan over mij oordelen zoals hem goeddunkt. Maar bevrijd ons dan van deze imbecielen.

DON PEDRO Bekentenis?

ROZEBOTTEL Heureka! De tepelklem men hebben gewerkt!

BORACHIO Jawel, mijn Heer. Ik heb u misleid. En graaf Claudio ook. Wat u niet ontdekte is aan het licht gebracht door deze dwaze idioten. Zij hoorden mij afgelopen nacht aan Conrado hier vertellen dat uw broer Don Juan mij had omgekocht om juffrouw Hero in een kwaad daglicht te stellen. Hij heeft u eergisteren naar de tuin gelokt, waar u bij u bij Hero's raam haar meende te zien in omhelzing met een onbekende man. Die man was ik. De dame was niet Hero, maar mijn liefje Margaretha. De opzet was geslaagd toen signeur Claudio de dochter van de vorst te schande maakte. Ik schaam me dat haar dood mede het gevolg is van de doortrapte streek die ik u heb geleverd. Laat de graaf met mij doen wat hem goeddunkt, ik zal mijn straf aanvaarden.

DON PEDRO Dit snijdt als een mes door de ziel.

CLAUDIO Zijn woorden doen het bloed bevriezen in mijn lijf.

DON PEDRO En het was mijn broer die u hiertoe had aangezet?

BORACHIO En mij er rijkelijk voor beloonde, ja heer.

DON PEDRO Daarom is hij dus gevlucht. Hij is één en al venijn en kwaadaardigheid. Wat heeft hem hiertoe toch gebracht? Waarom?

BORACHIO Uw broer speelt al zijn leven lang de tweede viool. Hij haat u omdat hij afhankelijk is van uw goedheid. Hij haat iedereen die de zon wel in het water kan zien schijnen. En zichzelf haat hij misschien nog wel het meest.

CLAUDIO O, Hero, lieve Hero. Nu pas zie ik weer wie je al die tijd al was.

ROZEBOTTEL Dit gezegd zijnde nemen gedane zaken geen keer, dus keren wij althans op onze schreden heen en weer tot aan de vorst, die alreeds door mijn geachte buurman, tevens voorzitter van het wijkcomité, verwettigd is geworden aangaande de vuige praktijken van deze delikwinten.

WORSTWEGER Eh.., meneer Rozebottel..

BOTVANGER Harry, hallo!

ROZEBOTTEL Jullie verbreken een ambtenaar in functie.

WORSTWEGER Kijk dan. Daar komt meneer Onderdeur al aan met onze gouverneur.

(Leonato haastig op, vergezeld van Onderdeur en zijn broer Antonio.)

LEONATO Waar is hij? Wie is het? Laat mij de schoft die mijn dochter ten gronde heeft gericht, recht in de ogen kijken, zodat ik daarna nooit, nooit meer een gezicht als het zijne hoef te zien. Wie is het?

ONDERDEUR Die daar.

BORACHIO Heer, als u hem zien wilt, kijk dan naar mij.

LEONATO Dus jij bent het. Jij hebt mijn kind, mijn arm, schuldoos kind, met jouw woorden vermoord.

BORACHIO Ik alleen.

LEONATO Jij alleen? Dat dacht je. Hier staan je medeplichtigen. En één schoft is er al vandoor. Nobele prinsen, van harte gefeliciteerd met de dood van mijn geliefde dochter. U mag uw rechtschappen optreden bijschrijven op uw lijst van dappere daden.

CLAUDIO Ik weet niet wat ik zeggen moet. Ik kan u niet vragen om clementie, maar spreken moet ik. Al berust mijn schuld dan op een misverstand, een dwaling - ik erken mijn schuld. Kiest u de wijze waarop u zich wilt wreken.

DON PEDRO Wij dachten te handelen uit goede trouw maar het was fout. Zeg ons uw straf. Ik zal het juk torsen.

LEONATO 'Laat haar weer leven. W ek haar op uit de dood.' Dat zou ik u willen bevelen. Maar helaas, dat is onmogelijk. Daarom vraag ik u: laat iedereen weten hoe zijn stierf zonder schuld of blaam. En u jongeman wil ik vragen om een lied te schrijven over het meisje dat u liefhad. Zingt u het vannocht nog bij haar graf.

CLAUDIO Ik doe alles wat u vraagt.

(Antontio fluistert Leonato iets in het oor; Leonato fluistert iets terug.)

LEONATO Wat ik u verder vraag is dit. Mijn broer Antonio, heeft een dochter, even oud zowat als Hero.

Ze waren onafscheidelijk vroeger en mijn nichtje was bijzonder ingenom en toen mijn dochter haar toekomstige echtgenoot aan haar beschreef. Het is mijn wens - en die van mijn broer - dat u morgenochtend om haar hand vraagt. Al kunt u dan mijn schoonzoon niet meer worden, als neef en lid van de familie kan ik mij hopelijk met u verzoenen.

CLAUDIO Ik sta versteld.
Uw goedheid is met niets te vergelijken.
Voor altijd sta ik bij u in het krijt. Ik zal voor haar neerknielen en haar -

LEONATO Dat komt morgen. Weest u op tijd.
Gaat u nu heen. Een goede nacht.

CLAUDIO Vannacht treur ik om Hero.

(Claudio en Don Pedro af.)

LEONATO En dan deze heren. *(tegen Borachio)* Jou neem ik mee naar Margaretha. Zat zij met jou in dat complot? Heeft Don Pedro haar ook omgekocht?

BORACHIO Ik zweer u dat zij er niets van wist.
Daar in Hero's kamer heb ik haar in zekere zin misbruikt. Ze is zo eerlijk als goud, mijn hand op mijn hart.

ROZEBOTTEL Bovendien ben ik zo vrij hier te postuleren dat deze delikwint mij in functie tot 'vlerk' heeft benoemd. Voor bevoegd gezag moet dat als ontolerabel worden gekwantificeerd. De hoogst oorluchtige vorst zal met mij accorderen dat daarmee de strafmaat van deze revicidist over-vol is. Hij is over het randje gegaan, wat zeg ik, door het gaatje.

LEONATO Ik neem het mee, beste man. Dank voor jullie moeite. Hier is een extraatje. *(Worstweger en Botvanger houden hun hand al op.)*

ROZEBOTTEL Helaas mogen wij krachtens de reglementen van ons omkoopbaar geweten geen geschenken aannemen die de verkeerde impressies bij het achterbakse publiek achterlaten zouden kunnen worden. *(Worstweger en Botvanger trekken hun amen terug. Rozebottel steekt die van hem uit.)* Uitzonderingen daargelaten zijn daarentegen toegestaan: algemene bijdragen tot nut van het algemeen, zoals daar zijn het pensioengat en de droppot - te beheren door de korpsbeheerder.

LEONATO O, goed dan. *(Hij overhandigt Rozebottel een buidel met geld.)* Maar geef wel iedereen een rondje. Jullie twee kunnen gaan nu. De wachters en de gevangenen gaan met mij mee. *(tegen Conrado)* Jij kan straks gaan.

(tegen Borachio) En jou wil ik nog even spreken in het bijzijn van Margaretha. *(Met de gevangenen en de wachters af.)*

ROZEBOTTEL Het ga u buitengewoon goed, doorgeluchte hoogheid. Jammer van uw dochter. Mocht er nog wat zijn, doorregen hoogheid, de nachtwacht van Rozebottel staat voor eeuwig voor u klaar.

ONDERDEUR Komt u mee, buurman. Mijn vrouw heeft de hoge thee klaar.

(beiden af.)

TWEEDE TONEEL

(Benedict en Margharetta ontmoeten elkaar.)

BENEDICT Lieve Margaretha, u wordt gezocht.

MARGARETHA *(draait zich om.)* O, ik ga al.

BENEDICT Nee, nee. Wacht. Wilt u wat voor mij doen?

MARGARETHA U stuurt me weg. U roept me terug. Heeft u behoefte aan een jojo?

BENEDICT Haal Beatrice voor me, alstublieft. *(Margaretha vliegt weg.)* Nee, nee. Wacht.

MARGARETHA Nu wacht ik tot ik wortel schiet. Als ik weg moet zult u me moeten dragen.

BENEDICT Ik merk wel dat je veel in Beatrices gezelschap verkeerd. Je tong is even scherp gesneden als je geest. Ah, geleerde vrouwen: wat een feest, wat een gevaar!

MARGARETHA Gaat u nu een sonnet dichten op mevrouw Beatrice, op mij, of op de vrouwen in het algemeen?

BENEDICT Op jou rijm ik een sonnet van zeven kantjes als je Beatrice voor me haalt en als je tegen haar zegt..., tegen haar zegt...

MARGARETHA Dat het sonnet nog niet af is.

BENEDICT Dat ik inspiratie nodig heb!

MARGARETHA Hm, niet sterk. Maar ik zal mij ontwortelen en de boodschap overbrengen. *(af)*

BENEDICT Waar was ik? "De hele nacht dacht ik alleen aan jou"
Wat rijmt er nou op jou? Flauw, gauw, kou?
O, ik kan niet dichten. En toch voel ik mijzelf zwichten voor de verleiding om mijn hemd op te lichten. Misschien moet ik het zingen. Ach, zingen kan ik ook niet. En toch zet ik voor jou een keel op.
(Benedict zingt zachtjes; onopgemerkt komt Beatrice op)

Ik zag je in januari.
Jij was koud en ik was ver.
Ik za je niet meer in de winter.
Jij was weg en ik had pech.
Ik dacht dat ik je zag in mei,
maar dat was vast en zeker zelfbedrog van mij.
Waar ben je?
Waar was je?
Wat doe je toch met mij?
Ik dacht dat ik niet langer aan jou dacht,
maar ach,
ook dat was zelfbedrog.
Daar sta je in de zomerzon.
Ik wou dat ik het zeggen kon.
Ik wou dat ik het zeggen kon.

- BEATRICE Je wilde mij wat zeggen?
- BENEDICT O, daar ben je. Kon je niet even kloppen?
- BEATRICE Als je me een deur geeft.
- BENEDICT Beatrice, je bent gekomen!
- BEATRICE Het is niet waar?
- BENEDICT Zeg nou niet meteen ik ga.
- BEATRICE “.. ik ga”
(ze loopt weg)
- BENEDICT Blijf! Ik moet je wat vragen.
- BEATRICE O, vragen, vragen, vragen. Zoals: heb jij Claudio uitgedaagd?
- BENEDICT Ja dat heb ik. Recht in zijn gezicht heb ik hem de waarheid gezegd en wij zullen dueleren, òf de hele wereld zal weten dat hij een lafaard is.
- BEATRICE Het juiste woord en ook de daad erbij. Benedict, jij valt me niet tegen.
- BENEDICT Mij viel het wel tegen. Hij blijft mijn vriend. Het doet me pijn om wat hij Hero heeft aangedaan, maar om hem te moeten verliezen... Ik slinger heen en weer van hemelhoog juichend om jou - tot ten diepste bedroefd om hem.
- BEATRICE Dan val je me nog minder tegen, dan je al deed. Nog even en je valt mee.
- BENEDICT Beatrice, zeg eens eerlijk: wat bevalt jou aan mij?
- BEATRICE Oei, dit is glad ijs. Om heel eerlijk te zijn: ik vind eerlijk zijn onmogelijk en eigenlijk nogal oneerlijk. Wie kan precies zeggen wat hij bedoelt en wie verstaat niet ieder woord zoals hij het met zijn eigen oren hoort?

BENEDICT Dan zul je voor altijd moeten zwijgen en mij met louter lichaamstaal moeten beminnen. Noem me dan wat je niet aan mij bevalt. Zeg eens oneerlijk: welke van mijn gebreken kan jou het meest bekoren?

BEATRICE Dat wordt moeilijk kiezen uit zo'n rijk assortiment. Ik denk het geheel van al je gebreken, want ze vormen zo'n goed op elkaar ingespeelde eenheid dat de niet-gebreken, ik bedoel het gebrek aan gebreken, bij jou helemaal niet voorkomen. Die ontbreken, als je me nog kunt volgen.

BENEDICT Volkomen. Mijn gebreken ontbreken.

BEATRICE Kijk, daar heb je nou van die oren die alleen horen wat ze willen horen.

BENEDICT Niemand is volmaakt, behalve natuurlijk Beatrice.

BEATRICE Zo mag ik het graag horen. Vertel jij mij nou eens, Benedict, welke van mijn volmaakte charmes, konden jou het meest - hoe zei je dat? - bekoren?

BENEDICT Charmes? Oei, dat wordt moeilijk zoeken. Ik denk die doortrapte eerlijkheid van jou. Niemand anders kan een ander zo gemeen de oren wassen en ermee weggomen dan jij.

BEATRICE Wij kunnen elkaar het hof niet maken in païs en vree, nietwaar Benedict?

BENEDICT Helemaal mee eens, mijn lieve Beatrice. Wij blijven altijd vechten.

BEATRICE Wat zijn we oorlogszuchtig, niet?

BENEDICT Nou en of. Altijd steggelen.

BEATRICE Altijd vliegen vangen op laag water.

BENEDICT Altijd met scherp schieten op losse flodders.

BEATRICE Altijd met de koppen tegen mekaar.

BENEDICT En dan rammen maar.
(ze hebben elkaar ondertussen liefdevol omarmd. Stilte).

BEATRICE Zeg eens iets onaardigs.

BENEDICT Liefje.

BEATRICE Dat is wel heel gemeen.

BENEDICT Ik weet nog iets veel ergers.

BEATRICE Dat had ik kunnen raden.
BENEDICT Ik houd -

(Beatrice legt snel een vinger op zijn lippen, kust hem dan. Ze zuchten.)

BENEDICT Hoe is het nu met Hero?
BEATRICE Slecht.
BENEDICT En als je aan haar denkt -
BEATRICE Gaat het met mij ook slecht. En als ik niet aan jou denk, denk ik aan haar.
BENEDICT Als ik niet aan jou denk, denk ik aan Claudio.

(Ursula komt haastig op)

URSULA Juffrouw Beatrice! Vlug! U moet bij uw oom komen. Alles is in rep en roer. Het is bewezen dat onze Hero vals beschuldigd is. De prins en Claudio zijn bedrogen. Don Juan is de aanstichter van het complot, maar die is al naar het buitenland gevlucht. Komt u snel mee?
BEATRICE Kom. Gaat u ook mee?
BENEDICT Ik volg u over bergen en door dalen, tot de rand van de wereld als het moet.
BEATRICE Naar binnen is voorlopig genoeg.
(allen af)

DERDE TONEEL

(Nacht. Het kerkhof. Claudio, Don Pedro, Baltazar en anderen komen op met fakkels.)

CLAUDIO Is hier het familiegraf van Leonato?
BALTHAZAR Hier is het heer. Hier ligt ze begraven.
CLAUDIO *(Leest van een perkamentrol)*
Lastertaal brak Hero's hart
Onder zoden slaapt zij thans. Nu slaapt zij onder deze steen / zerk
Voor haar bittere aardse smart
schonk de dood haar eeuw'ge glans
't Leven moest in schaamte sterven,
In de dood zijn faam verwerven.
Kniel hier op de kille stenen
Blijf haar na mijn dood bewenen.
BALTHAZAR *(zingt)*
Er is geen einde aan de nacht
nu zij niet wordt thuis verwacht
De zon wil niet meer opgaan

nu zij 's ochtends niet zal opstaan.
Laat mij huilen dagen lang
tranen stromen over m'n wang.
Zij is er niet, zij komt nooit weer
De dagen zeggen mij niets meer.
Er is geen einde aan de nacht
nu zij niet wordt thuis verwacht.

CLAUDIO Ik beloof plechtig op mijn woord van eer.
Dat ik jaarlijks op deze plek terugkeer.

DON PEDRO Mannen, deze nacht viel ons lang
al duurt zij toch maar kort.
Reeds bespeur ik het gloren van de zon.
Naar huis nu. Morgen treffen wij elkaar,
bij het huis van Leonato.

CLAUDIO Dank voor jullie komst.
(Iedereen af, behalve Claudio en Don Pedro.)

DON PEDRO Er is geen tijd meer om te slapen.
Trek je beste pak aan en dan gaan we.

CLAUDIO Hier ligt mijn liefste dood,
daar staat een ander liefje
te wachten met een heel leven.
En ergens tussen in hang ik. Wat moet ik?

DON PEDRO Verder. Kom.

(beiden af.)

VIERDE TONEEL

*(Op komen Leonato, Antonio, Benedict, Beatrice, Margaretha, Ursula,
Pater Franciscus, Ursula en Hero)*

PATER Heb ik het u niet gezegd? Ze was onschuldig.

LEONATO Hoe kon ik eraan twifelen?
Ook de prins en Claudio gaan min of meer vrijuit.
Zij zijn misleid en geloofden oprecht in wat ze beweerden.
Zelfs Margaretha is zonder het te weten misbruikt.

ANTONIO
BENEDICT Ik ben blij dat alles nu toch goed komt.
Blij en opgelucht ben ik. Mijn belofte om met Claudio
te dueleren hoef ik godzijdank niet gestand te doen.

LEONATO Maar ons spel is nog niet ten einde. Dochterlief,
en jullie dames, trek jullie nu terug en pas
als ik een teken geef treden jullie gemaskerd

naar voren. De prins en Claudio kunnen ieder moment arriveren. (*dames af*) Antonio, je weet wat je te doen staat. Claudio meent dat hij haar eerst te zien krijgt. Maar wij maken er een ouderwetse trouwerij van. Gesluierd leid je mijn dochter, als haar vader naar het altaar. Ongezien zal hij ja en amen moeten zeggen.

ANTONIO Ik trek mijn gezicht in de plooi van een onverbiddelijke vader.

BENEDICT Pater, ik moet u ook om een gunst vragen.

PATER Een gunst? Wat mag dat zijn?

BENEDICT Ook mij in de echt te verbinden.
Of er nu voor- of tegenspoed van komt, spoedig moet het in ieder geval.
Ja, Signeur Leonato, ik zie uw verbazing.
Uw nicht heeft haar oog op mij laten vallen.

LEONATO O. Met het oog dat ze van mijn dochter heeft gekregen.

BENEDICT En ik heb haar blik met verliefde blikken beantwoord.

LEONATO Aha. Met de blik die je van mij gekregen hebt, en van de prins en Claudio.

BENEDICT Ik ben bang dat ik u niet volgen kan.

LEONATO Dat komt nog wel. Wat is nu je wens?

BENEDICT Wel, wij hopen dat u (*tot de pater*) - en u - uw zegen wilt geven en ons in het huwelijk laat treden.

LEONATO Daar kan ik alleen een duidelijk 'ja' op zeggen.

PATER Dan voeg ik er 'amen' aan toe.

LEONATO Daar zijn ze.

(*Don Pedro, Claudio en hun gevolg komen op. Benedict speelt de wreker.*)

DON PEDRO Ik wens u, edele heren, een goede morgen.

LEONATO Gegroet op deze nieuwe dag. Goed dat u er bent.
Er wordt op u gewacht. Blijf jij bij je besluit, Claudio?
Wil je nu de dochter trouwen van mijn broer?

CLAUDIO Trouwen? Nu?

LEONATO Trouwen ja. Of maak je voorbehoud?

CLAUDIO Nou.. nee. Ik doe alles wat u wilt. Alleen...

LEONATO Nee, niet alleen. Trouwen doe je met z'n tweeën.

CLAUDIO Wil ze mij niet zien?

LEONATO Ze heeft u reeds gezien.

ANTONIO Ze ziet u nu.

CLAUDIO En moet ik haar niet...

ANTONIO U moet niet.

(Don Pedro stoot Claudio aan.)

CLAUDIO Ik blijf bij mijn woord van eer. Ja, ik zal haar huwen.
(zacht) Al heeft ze een bult.

LEONATO Ze heeft meer dan één bult.

CLAUDIO Vergeef me mijn woorden.

ANTONIO Maar ze zitten op de goede plek.

LEONATO Wil de vader dan nu de bruid hierheen geleiden?
De pater staat klaar.

(Antonio af. Men wacht.)

DON PEDRO Ook goedemorgen, Benedict.
De barometer tussen je wenkbrauwen staat nog steeds op onweer.
Als je ooit nog moet lachen springen er barsten in je gezicht.

CLAUDIO Had hij maar een dame, die hem kon verleiden om
met zoete en stoute woordjes dat stenen gezicht
weer in de plooi te krijgen.

BENEDICT Zorg jij maar, beste vriend,
dat je de volgende dame die jou verkiest,
niet zo snel en slordig weer verliest.

CLAUDIO Dat was raak, heel raak, beste man.
Wij treffen elkaar nog.
(Trompetgeschal. Antonio op met de gemaskerde dames.)
Eerst moet ik een andere rekening vereffenen.
(tegen Leonato)
Tot welke dame moet ik mij richten?

ANTONIO Aanvaard mijn dochter, heer, uit mijn hand.

CLAUDIO Wilt u uw sluier afdoen, mevrouw?

LEONATO Dat is hier helaas niet toegestaan voor de inzegening heeft
plaatsgevonden.

CLAUDIO O.

PATER Neemt gij deze vrouw tot uw vrouw?

CLAUDIO Ja, dat doe ik.

PATER Neemt gij deze man tot uw man?

HERO Ja, dat wil ik.

PATER In voor- en tegenspoed?

CLAUDIO + HERO In voor- en tegenspoed.

PATER Dan mag u nu de bruid kussen.

HERO Zelfs de dood kan mij niet van jou scheiden.
(*Ze doet haar sluier af.*)
Maar liever ben ik levend de jouwe.

CLAUDIO Een tweede Hero?

DON PEDRO Is dit de Hero die dood was?

HERO Dood was ik toen u beiden mij belasterden.
Nooit stierf de liefde die ik voor jou had.

LEONATO Zolang die laster leefde, moest Hero zich dood houden.

PATER Laten we het wonder van haar verrijzenis verklaren als de plechtigheid ten einde is.
Graag wil ik u dan uit de doeken doen hoe geloof, hoop en vooral liefde de stut was in Hero's donkerste uur.
Voor nu beëindig ik deze rite met -

BENEDICT Pater, u vergeet wat.

PATER Wat? O, dat!

BENEDICT Wie is Beatrice?

BEATRICE Ik draag die naam. (*ze doet haar masker af.*) Wat wilt u, meneer?

BENEDICT Houd je van mij?

BEATRICE Hoe kom je erbij? Ik houd van jam.

BENEDICT Dus deze heren die bezweerden dat jij van mij hield hebben me voorgelogen?

BEATRICE Houd jij dan van mij?

BENEDICT Hoe kom je erbij? Ik houd van kaas.

BEATRICE Dan zijn mijn nichtje, Margaretha en Ursula erin gestonken.
Zij beweerden dat jij van mij hield.

BENEDICT Waar halen ze het vandaan?

BEATRICE Die heren waren anders ook het slachtoffer van hun fantasie.

BENEDICT Dat hadden wij meteen in de gaten.

BEATRICE Houden wij van 'houden van'...?

BENEDICT Welnee. Wij houden van kaas.

BEATRICE Nee. Wij houden van jam.

HERO *(tegen Beatrice)* En jij houdt van hem.

CLAUDIO *(tegen Benedict)* En jij houdt van haar.

BENEDICT + BEATRICE *(kijken elkaar aan)* Nou vooruit dan maar!
(Ze omhelzen elkaar. Gejuich.)

PATER Ik dacht net dat ik het merkwaardigste huwelijk aller tijden gehad had.

LEONATO Dit huwelijk kan nog wel een nachtje wachten. Kom vrienden, nu is het feest.

(Er wordt gedanst en gezongen. Don Pedro zit wat terzijde.)

BALTHAZAR (en ALLEN):
Droog je tranen en wees niet boos
blijf jezelf, opgewekt en blij
de mensen zijn trouweloos
wie weet ben jij net zo als zij
Holladieje joechei.

(Benedict belandt bij Don Pedro)

DON PEDRO Dus Benedict, de held van het slagveld,
loopt morgen op pantoffels?

BENEDICT Iedere clown die beter meent te weten
mag mij op de hak nemen, heer.
Het kan me niet schelen. Ik ben gelukkig.
Als ik ooit anders over de dingen dacht,
dan was dat een ander Benedict dan deze.

BALTHAZAR + ALLEN:
Droog je tranen en wees niet boos
blijf jezelf, opgewekt en blij
de mensen zijn trouweloos
wie weet ben jij net zo als zij

Holladieje joechei.

(Benedict en Claudio belanden bij elkaar)

CLAUDIO Ik ben blij dat ik de oude Benedict heb teruggevonden.

BENEDICT Dat heb je niet. Die Benedict is weg.
Dat masker van graniet was maar een pose.
Ik ben blij dat ik jou heb teruggevonden.
Jouw vrolijkheid was van een boer met kiespijn.

BALTHAZAR + ALLEN:

Droog je tranen en wees niet boos
blijf jezelf, opgewekt en blij
de mensen zijn trouweloos
wie weet ben jij net zo als zij
Holladieje joechei.

(Leonato belandt bij Don Pedro)

LEONATO Zoek uzelf een vrouw, prins.

DON PEDRO En dan even alenig eindigen als het begon, heer weduwnaar?

LEONATO Wie niet tegen zijn verlies kan moet niet aan het leven beginnen.

DON PEDRO Dat is nog eens een wijsheid achteraf.

LEONATO Alle wijsheid komt achteraf.

DON PEDRO Achteraf gezien is alles veel gedoe om niets.

LEONATO Zorg dan dat u niet achteraf leeft.

BALTHAZAR + ALLEN:

Droog je tranen en wees niet boos
blijf jezelf, opgewekt en blij
de mensen zijn trouweloos
wie weet ben jij net zo als zij
Holladieje joechei.

E I N D E

© Verteling en bewerking: H. Brans